# JAVA-BODE.

## NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

**A°. 1859. Woensdag, 7 December, N°. 98.**

HOOFD-BUREAU: Te Batavia bij H. M. VAN DORP; te Samarang bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te Soerabaija bij LE ROY & Co., te Djocjocarta bij VEIJERMANS & Co., te Cheribon bij BLOK & RUZETTE, te Tagal bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORP, te Makassar bij G. A. HOGENRAAD, te Padang bij H. R. VAN WIJK, Rzn., voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor Nederland bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

| | | |
|---|---|---|
| Prijs per half jaar voor *Batavia* | ƒ | 12,50. |
| „ „ „ „ „ *Java* | „ | 15,—. |
| „ „ „ „ „ *Buitenbezittingen* | „ | 17,50. |
| „ „ „ „ „ *Nederland* | „ | 22,50. |

De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

***De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.***

De prijs der **Advertentiën** is 50 cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.


Bij deze Courant behooren twee

BIJVOEGSELS.

## BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Zaturdag den 10den December 1859, des morgens te negen uren, aan het gouvernements Hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den **Adjudant van dienst.**

Buitenzorg, den 28sten November 1859.

*De Majoor-Adjudant,*
R. F. de Seijff.

---

Bij Koninklijk besluit van den 23sten September 1859, No. 74, is benoemd tot architekt bij de burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indie, de civiele architekt A. van der Velde Cz.

Bij Koninklijk besluit van den 27sten September 1859, No. 44, zijn benoemd tot ambtenaren voor de dienst van het boschwezen in Nederlandsch-Indie, de heeren J. van Roijen en C. L. Blume jr.

### Civiel Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kommies tevens griffier bij den landraad te Billiton, J. Nettekoven.

Benoemd:

Tot lid in den raad van justitie te Batavia, de president van den raad van justitie te Amboina mr. Th. H. van Rees.

Tot president van den raad van justitie te Amboina, het lid in den raad van justitie te Samarang mr. ...

Tot lid in den raad van justitie te Macasser, W. Jonas, koopman aldaar.

Tot substituut officier van justitie bij den raad van justitie te Samarang, de eerste kommies op het parket van den procureur-generaal bij het hooggeregtshof van Nederlandsch-Indie, ...

Tot griffier bij den omgaanden regter in de tweede afdeeling op Java, de substituut-griffier bij den raad van justitie te Soerabaija mr. E. J. L. de Sturler.

Tot eersten kommies op het bureau van den chef over de geneeskundige dienst, J. van Seijff, thans tijdelijk belast met de waarneming van die betrekking.

### Militair Departement.

Ontheven:

Op zijn verzoek, eervol, van de verdere waarneming der betrekking van kommies-expediteur (militair ambtenaar der derde klasse) bij de directie der genie, de sergeant voor memorie bij het corps sappeurs J. C. Diemont.

Geplaatst:

Bij het garnizoen te Meester-Cornelis, de officier van gezondheid der derde klasse P. D. Lusink, onlangs uit Nederland aangekomen.

## BEKENDMAKING.

Naar aanleiding van de door de hieronder genoemde personen aan Zijne Majesteit den Koning aangeboden rekesten, strekkende om als Nederlander te worden genaturalizeerd, zijn dezer dagen van den Minister van Kolonien ontvangen en aan de betrokken hoofden van gewestelijk bestuur, ter uitreiking aan de belanghebbenden, toegezonden, de krachtens de wetten van 19 Augustus 1859 (Nederlandsche staatsbladen no. 90, 91 en 92) verleende brieven van naturalisatie ten behoeve van

*Nicholaus Hans Willem Stumphius Whitton,*
*Donald Crawford,* en
*Manuel Paulino.*

Met verwijzing naar het besluit van 19 Julij 1854 no. 5 (staatsblad no. 56) worden belanghebbenden ten overvloede bij deze herinnerd aan de bepalingen van art. 9 der wet van 28 Julij 1850 (Nederlandsch staatsblad no. 44) volgens welke

(*alinea* 1) het genot der regten, door de naturalisatie verkregen aanvangt, zoodra:

de wet, waarbij zij verleend is van verbindende kracht is geworden.

en de genaturalizeerde aan het bestuur zijner woonplaats de geregisteerde brieven van naturalisatie vertoond,—en (hetzij in persoon of bij authentieken gemagtigde) de verklaring afgelegd heeft, dat hij de naturalisatie aanneemt;

(*alinea* 3) de naturalisatie vervalt, indien de aanneming niet binnen zes maanden heeft plaats gehad, nadat de wet die haar verleend heeft, van verbindende kracht is geworden; dat is: binnen zes maanden volgende op den twintigsten dag na de dagteekening van het staatsblad, waarin de wet is geplaatst.

Aan belanghebbbenden wordt mitsdien aanbevolen, om zich ten spoedigste bij het hoofd van gewestelijk bestuur hunner woonplaats te vervoegen, ter voorkoming dat de bij de wet gestelde termijn verloope, en de naturalisatie vervalle.

Buitenzorg, den 2den December 1859.

*De Algemeene Secretaris,*
A. Loudon.

## VENDUTIEN.

Op Vrijdag, den 9 December, voor het commissiehuis van Gebr. Veit.

Op Zaturdag, den 10 December aanstaande, voor een huis op Bazaar Pisang.

Op Maandag, den 12 December, voor het commissiehuis van Abeelen, Dennson & Co.

Op Dingsdag, den 13 December, voor een huis in den Gang Petjenongan, door van Slooten, Morgan & Co.

### Aangekomen Vreemdelingen

van den 3 tot en met den 6 December 1859.

MARINE HOTEL. L. Smit, van Amsterdam. — J. B. Roeloffs en Familie, van Idem. — Mevrouw de Haan, van Idem. — R. de Haan van Idem. — P. Elens, van Soerabaija. — J. C. de Vriese, van de Reede. — J. P. Faubel, van Idem. — G. C. Broekhuizen, van Amsterdam. — F. H. de Bruine, van Idem. — R. M. de Haan, van Buitenzorg. — H. E. van der Woerd, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. W. J. Haverbult, Port Adelaide. — M. J. van der Meijden, van Rotterdam. — J. t'Hoen, van Samarang. — van der Meersch, van Rionw. — J. Huijsman van Dueren, van Idem. — M. Visser, van Amoy. — Mevrouw Golderman, van Poerwokarta. — Phaff, van de Reede.

HOTEL DES INDES. H. D. Guijot, van Onrust. — K. W. C. von Leschen, van Idem. — D. W. Muller, van Idem. — J. H. Bentheim Reddingius, van Idem. — George Clifford, van Singapore. — H. Anthon Regiual, van Idem. — J. M. Jackson, van Idem. — Sir Richard B. M. Causland, van Idem. — Neijts, van Idem. — P. J. Ketjen, van de Reede.

HOTEL WILLEM II. Abegg, van Benkoelen. — Demmenie, van Tjipanas. — Ravalette, van Padang. — E. N. Dykslra, van Cheribon.

JAVA HOTEL. F. J. van Oppen en Echtgenoot, van Lissabon. — D. Dunlop, uit het Hospitaal. — J. Visser, van Lissabon. — T. van Heumen, van Idem. — J. M. Courtois, van Idem. — P. J. Kerkhoven, van Amsterdam. — N. MacLena, van de Reede. — S. A. Roos, van Idem. — P. L. Gonsalves, van Cheribon.

### Vertrekkende Personen.

Christiaan Lodewijk von Valentini en echtgenoot.

## Advertentiën.



## ZWARTE DONDERDAG.

*Een tafereel in de woudstreken van Australie,*

DOOR

**Charles Dickens.**

(*Slot.*)

De boschbrand, dien wij aan het begin van ons artikel beschreven, strekte zich uit over eene lengte van vijf honderd Eng. mijlen, bij honderd vijftig mijlen breedte. Tot aan gene zijde van Gouburn, de Broken River en de Ovens hebben wij zelfs de sporen dezer verwoesting opgemerkt. Over deze geheele ruimte waren wilde en tamme dieren bij duizenden omgekomen. Huizen en schuren, hutten, heggen en bruggen waren vernield. Geheele familien waren verteerd. Eenzame zwervers, die in de grenslooze bosschen de vlammen vergeefs poogden te ontvlieden, hadden er hun dood gevonden. Weken, ja maanden verliepen, eer de wilde stortregens het gras weder deden uitspruiten, en nog lang daarna zag men hier en daar het magere, uitgehongerde vee, niet in staat om te gaan of te staan op de dorre vlakken en hoorde men hun zwak gebulk, als om de deernis en den bijstand der menschen scheen in te roepen. Misschien heeft nooit zulk eene uitgebreide verwoesting eenig volk getroffen; en de gebeurtenis van den zwarten Donderdag blijft een onuitwischbare bladzijde in de jaarboeken der kolonie Victoria.

(*Redactie.*)

## HOE MEN TE PLATTEN LANDE VRIJT.

*Een tooneeltje in de stad.*

Personen.

Juffer Jans, de zeventienjarige dochter van bakker Bolma.

Okke, haars vaders jonge knecht, voor veertien dagen eerst van buiten gekomen.

Juffer Jans: Maor Okke, as bij jou boeten n' jong om 'n wicht vrijt, hou dut die dan wel?

Okke: Heur, dat zel 'k die zeggen. Dan slaog 'k mien arm om heur ton — kiek, zoo — en as 'k dat daon heb, dan kiek ik heur stief in 't gezigte, zoo'n beetje verlijfd, en dan zeg 'k heur....

Juffer Jans: Maor val'st dan neit op de knijën?

Okke: Op de knijën? Nee. Wat komen de bijnen daorbie te pas? Ik zeg maor enkel: Mien lijve Harmpje of Greitje, of Derkje, as doe wilt liek ik wil, dan zin mien hart en dien harte ein harte.

Juffer Jans: Och gommes, dat vin'k jao wel nuver! — En is dat 't al?

Okke: Veur mien part is dat 't al; maor dan mot nou 't wicht weer.

Juffer Jans: En wat mot dij?

Okke: Dij kiekt mie dan ook weer mit verlijfdigheid an, en dan zegt ze: Jao Okke, Berend, Geert of hou 'k hijten mag, ik wil, wat doe wilt, en mien harte en dien harte zin beiden ein harte.

Juffer Jans: Heerenk wat lijf! 'k Wil 't eis die naozeggen. Jao Okke, ik wil, wat doe wilt en mien hart en dien harte zin beiden ein harte.

Okke: Zoo is 't krek, juffer. Maor nou mot er nog 'n deege smok bie wezen.

Juffer Jans: Grut, dat ook nog!

Okke: Jao wis, juffer; zol dat nijt mouten? Dat heurt er bie.

Juffer Jans: Nou, tou dan, deugnijt. (*Zij laat zich ter deeg zoenen*).

Okke: Nou kiek, juffer, zoo vrijen ze bie ons boeten en zoo willen we 't in de stad ook doun.

(*Redactie.*)

**OP DE VENDUTIE**

van Donderdag den 8sten December

zal door

**J. SPEET,**

mede worden verkocht, na afloop van den verkoop der Kostbaarheden des Boedels:

[illegible] groot 8 kojangs No. 46.
[illegible] dito „ 7 dito „ 79.
1 dito „ 5 dito „ 168.

(3795)

---

# Op de Vendutie

van Donderdag 8 December, welke door

**J. SPEET,**

*op Pakodjan,*

zal worden gehouden, zullen mede worden verkocht

**14 stuks RUNDVEE,**

**WAARBIJ 4 MELK GEVENDE**

# KOEIJEN.



(3824)

---

# Vendutie

op Vrijdag 9 December,

*voor het Commissiehuis van*

**GEBRS. VEIT,**

***Passar Senen,***

van: Wagens, Bendies, Paarden en Meubelen van vertrekkende personen. 3805)

---

# VENDUTIE

op Maandag, den 12 December 1859,

*voor het Commissiehuis van*

**ABEELEN, DENNISON & CO.,**

**van**

# Lijnwaden,

Propatria Papier, Behangsel Papier, Visch, Banket,

***2 Stel Koperen Scheepspompen,***

Gesloopt Bladkoper, 2 Ankers en Kettingen,

SCHEEPSAFBRAAK,

**zware nieuwe Zeeland Planken,**

**Spijkers,**

Eene factuur Amerikaansche

**STOELEN.**

Voor rekening van belanghebbende:

180 picols Plaat IJZER.
100 „ LOOD.

***ten Ufi are,***

4 Aandeelen in de Javasche Bank.
2 Brillante DOEKSPELDEN.
3 Diamante RINGEN. (3827)

---

Op de te houdene **Vendutie** te Poerwakarta, adsistent residentie Krawang, op den 14 December,

*zal mede verkocht worden:*

**een logeabel Huis**



met pannen gedekt, met bijgebouwen en stal, staande op gouvernements grond, gelegen op de hoofdplaats en beplant met **Klapper** en **Vruchtboomen.**

(3789)

---

De ondergeteekenden zullen op hunne

# VENDUTIE

**van Maandag aanstaande verkoopen,**

voor rekening van belanghebbenden,

# 10,000

**Manilla Sigaren imperiales.**

**10000 dito. dito. Londres.**

(3833) ABEELEN, DENNISON & Co.

---

# VENDUTIE

Dingsdag 13 December 1859,

voor het woonhuis van den heer LUTJENS,

*in den Gang-Patjenongan,*

door

**VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,**

van Spiegels- en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Kasten, Ledikanten, Stoelen, Tafels, Banken, Porcelein-, Glas- en Aardewerk.

*Voorst nog:*

**Paarden, Rijtuigen, Tuigen, etc.**

(3822)

---



De eerstvolgende VENDUTIE voor het Commissiehuis van **J. Speet**, zal plaats hebben op VRIJDAG den 16den December, tegen 4% Vendusalaris.

(3825)

---

**Op Zaturdag, den vier-en-twintigste December aanstaande,**

zal door tusschenkomst van het

***Vendu- Departement te Batavia,***

in het locaal der Beurs, des voormiddags ten **tien ure**, worden verkocht de ondervolgende vastigheden als:

1°. Een stuk Tuin en Zaailand genaamd SOLITUDE, bebouwd met een Steenen Woonhuis en dito bijgebouwen allen met pannen gedekt, gelegen in het Oosterveld blok L., deel twintig, buurt of wijk Meester Cornelis tegen over het Thee Etablissement, bij de verponding geregistreerd onder Nummer 7270 en aldaar getaxeerd op eene waarde van *ƒ* 24,000.—

2°. Een stuk Tuinland gelegen in het Oosterveld blok L., deel twintig, buurt of wijk Meester Cornelis, bij de verponding geregistreerd onder Nummer 8899 en aldaar voor het loopende jaar getaxeerd op eene waarde van *ƒ* 600.—

De bovenvermelde vastigheden zijn in eigendom toebehoorende aan den Heer LEENDERT MIRO MEIJER, en worden verkocht door den ondergeteekende ageerende namens de Javasche-Bank als eischer van het eerste Hijpotheek op gemelde perceelen gevestigd.

(3826) F. ALTING MEES.

---

De Ondergeteekenden zullen op den 27 dezer op Vendutie verkoopen:

# DE GRAANMOLEN,

staande op Tankie-Moor, bijhet Stads verband.

(3791) ABEELEN, DENNISON EN Co.

---

**In [illegible] lo[illegible] van Januarij 1860,**

zullen bij onderhandsche inschrijving, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement,

***worden verkocht:***

# TWEE SUIKERFABRIEKEN

[illegible] met de daaraan verbondene [illegible]

Nadere informatie bij

O. VAN REES, te *Poerworedjo*, en
T. [illegible] *Tagal.*

(382?)

---

# 7 ENGELSCHE REISWAGENS



(Brikkas.)

**2 do. do.** (Chariot.)

Bij

(3787) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

---

**De Ondergeteekenden hebben**

*pas ontvangen:*



**Deane en Adams**

# Revolver Pistolen,

(*Jranters Patent.*) Wagen- en Bendie-tuigen met Pleet gemonteerd; Engelsch **Bier** en **Porter**, **Sherrij**, **Portwijn** en **Cognac**, een factuur **Schotsche plaids, Rugs**, etc.

(3786) VAN SLOOTEN, MORGAN en Co.

---

# ELASTIEKE BALLEN,

*verkrijgbaar*

bij

(3785) W. OGILVIE.

---

# ROODE WIJN,

**in okshoofd, merk**

**Baour & Cie., Macau Médoc.**

# CHAMPAGNE Ve. CLICQUOT,

bij

(3788) L. PLATON & Co.

---

# INSTITUUT MOLENVLIET.

*De Ondergeteekende, berigt, dat hij*

**op Donderdag en Vrijdag, 15 en 16 e. k.**

***Examen***

zal houden en noodigt alle **ouders** en **voogden** uit hetzelve bijtewonen.

Op den 1ste dag zullen de vakken van het Wetenschappelijk onderwijs behandeld worden, en den volgenden dag het **Zingen, Pianospel, Schermen, Swadronneren, Batonneren, Bajonetvechten, Exerceren en Gymnastie.**

Des avonds ten **8 uur ASSAUT.**

(3775) L. BRAS.

---

# VERMIST,

van boord van het Nederlandsch Barkschip **Johannes, Christiaan,** kapitein *C. van Heemstede Obelt,*

**een Noordschen Jol of Plet,**

de opbrenger wordt verzocht dezelve terug te bezorgen tegen belooning bij

(3799) P. H. B. BATENBURG & Co.

---

## HAYDN'S AFSCHEIDS-SYMPHONIE.

DOOR

THEODOOR DROBISCH.

Van den kapelmeester Joseph Haydn, van den schepper der »Vier jaargetijden" wil ik spreken, niettegenstaande er in onze dagen toonkunstenaars zijn, die zich afsloven, om zijne goddelijke harmoniën als niet langer op de hoogte van onzen tijd zijnde te doen beschouwen. Ha, ha! eene dusdanige uitspraak dwingt mij onwillekeurig een lachje af, en, ik behoud nog altijd een geweldig respect voor den man, van wien eens de toondichter van den Don Juan verklaarde: »Waar Haydn is, kan zich Mozart niet vertoonen."

Ja, Haydn had de natuur met het oor der ziel beluisterd, was in hare mysterien doorgedrongen en had zich tot taak gesteld, haar van het oogenblik, dat het stofdeeltje nog met met den chaos worstelt, tot aan de volmaking van den mensch door het dualismus der liefde in melodien aanschouwelijk te maken.

Wij springen heen over de jonger en hongerjaren van den later zoo beroemden componist, die aan de noordsche kracht zuidelijke bevalligheid verleende, en volgen hem dadelijk naar het slot Esterhazy, ten zuiden van 't Neusiedlermeir, waar in de tweede helft der vorige eeuw de pracht-en kunstlievende vorst Nicolaas Esterhazy zijne zomerresidentie had opgeslagen.

Wie heeft niet wel soms den naam van Esterhazy gehoord, van wien eens een rijknecht zei: »Mijn heer geeft in een jaar meer ducaten uit, dan zijn lijfpaard hairen op zijn gansche ligchaam heeft," van vorst Esterhazy, die in zijne dienst meer herders had dan menig rijke engelsche lord schapen?

En nu eerst in dien tijd! Van de pracht en den glans van het slot Esterhazy hadden gansch Hongarije en Oostenrijk den mond vol. De meesterwerken van italiaansche, fransche, duitsche en hollandsche schilders versierden de wanden van het slot of liever paleis, in welks nabijheid zich de schouwburg bevond. De aanleg van park en tuinen wedijverde met al, wat Frankrijk en Engeland van dien aard hadden aan te wijzen.

En dan de schitterende hofhouding, de hongaarsche lijfjagers, de met goud overladen lakeijen, de equipages, de kostbare paarden: dit alles verleende aan het geheel een meer dan koninklijken luister. Meer nog dan deze echter werd de gastvrijheid van den vorst geroemd, en niet zelden kwam de keizerin Maria Theresia hier weken lang vertoeven, — en buiten haar ook nog de vorsten in het rijk des geestes, de veroveraars in het rijk der waarheid en der kunst. Geen wonder, dat nagenoeg alle beroemde mannen zoo van het keizerrijk als uit andere landen hier van tijd tot tijd hun verblijf namen en er een gelukkigen tijd sleten.

De kunstminnende vorst bezat eene huiskapel en in haar een uitstekend orkest. Dirigent er van was Joseph Haydn. De heer kapelmeester had toenmaals wel nog geen naam, doch de vorst werd op hem opmerkzaam, toen in Weenen eene kleine opera: »De hinkende duivel" gegeven, maar om staatkundige redenen reeds na de derde opvoering verboden was. De toenmaals negentienjarige Haydn was componist van dat stuk. — Jonge talenten op te sporen, hen aan kommer en ellende te ontrukken en hen op de hun passende plaats te stellen, dit was nu iets, dat vorst Nicolaas Esterhazy uitnemend goed verstond. Ook verzuimde hij niet van tijd tot tijd een prijs op de best gelukte kerkelijke compositie — mis, graduale, offertorium of vesper — uit te loven.

Daar hij buitendien op het slot nog een rijk muziekarchief en eene bibliotheek van werken, de theorie zijner kunst betreffende, aantrof, was dit voor Joseph Haydn juist de geschikte plaats, ook om zich verder nog te ontwikkelen. De vorst betoonde hem alle achting en genegenheid; de heer kapelmeester kon over eigen rijtuig en paarden beschikken; inwoning, onderhoud, tot zelfs kleeding toe, had hij geheel vrij, en schoon zijn vast jaargeld ook slechts vierhonderd gulden bedroeg, waren toch de buitengewone geschenken van den vorst zoo onbekrompen en rijk, dat Haydn den goeden God voor dit zijn gezegend lot op beide knieën dankte. Vrij van alle knellende broodzorgen, kon hij zich hier geheel aan zijne kunst toewijden en zijne werken, die zijn

**Theâtre Français de Batavia.**

Avec la permission de Mr. le Résident.

**VENDREDI, 9 Décembre 1859.**

représentation du deuxième mois de l'Abonnement.

# LES MOUSQUETAIRES DE LA REINE.

*Le Directeur Gérant.*
VAN KINSBERGEN.

---

# H. van Riet & Co.,

**op Noordwijk,**

hebben per *Cortgene*, Kapitein DUNLOP, ontvangen een factuur van de

**Fijnste blaauwe en zwarte**

# LAKENS,

Trico en Buskin Stoffen, Elegante Zijden en Piqué

# VESTEN STOFFEN,

# EXTRA FIJNE DRILLS,

**Voor Pantalons, en diverse,**

**KATOENEN EN ZIJDEN STOFFEN**

Gouden en Zilveren Borduursels.

**GALON IN ALLE BREEDTEN.**

Polcremutsen, model en Fantaisie.

# EPAULETTEN.

**Fouragères voor alle rangen.**

SABELDRAGONS, SABELKOPPELS, SJERPEN.

INFANTERIE SABELS.

# REVOLVER'S

**van Adams, Colt en andere gerenommeerde Fabrikanten,**

benevens;

een aantal andere tot hun vak behoorende Artikelen, die hun in staat stellen aan alle Orders, zoowel in het *Civiele* als *Militaire*, met den meesten spoed te voldoen. (3816)

---

Bij de Ondergeteekenden zijn te bekomen:

# PROVISIEN.

**100 vaten à 5 dozijn**

**ALE VAN TAYLOR en WALKER,**

**... kisten à 4 dozijn Valkenbier.**

**... vaten „ 4 „ Porterbier,**

*Tarze & Co.,*

# 100 vaatjes BOTER,

merk *Van der Leeuw*

... fusten 1ste soort Madera, } waarvan
id. Pale-Ale. } bereids is
} afgetapt.

benevens

# 12 VATEN SHERRY,

**van bijzonder goede kwaliteit.**

Zij ontvingen mede in Commissie eenige soorten ZEILDOEK, bij uitnemendheid geschikt voor ... zeilen.

VAN WALCHREN EN Co.

---

Soeda kasi tau kapada Toean Toean TOKO of laien laien orang, maoe sewa PRAAUW PARAN, toeroet bagiemana *Tarief* njang ada terseboet die bawa inie darie Moeattan ilang, basa atawa kalaboe, trada Eigenaar gantie, sebab itoe Juragan darie praauw poenja Tangongan.

| TAMPAT. | PANGKAT. Satoe. KOIJANGS. ½. Recep. | Cents. | Doea. 1. Recep. | Cents. | Tiega. 1½. Recep. | Cents. | Ampat. 2. Recep. | Cents. | Liema. 3. Recep. | Cents. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Satoe moeattan die dalam Kota ........ f | 〃 | 50 | f 〃 | 83 | f 1 | 33 | f 1 | 50 | f 2 | — |
| Satoe moeattan die loear Kota ........ 〃 | 〃 | — | 〃 | — | 〃 | — | 〃 | — | 〃 | — |
| **Sabla Tiemoer (om de Oost).** | | | | | | | | | | |
| Satoe moeattan Toko Tiega Blandongan Kalenteng ... 〃 | 〃 | 67 | 1 | — | 1 | 50 | 2 | — | 2 | 50 |
| Satoe moeattan Kroekoet ........ 〃 | 〃 | 67 | 1 | — | 1 | 50 | 2 | — | 2 | 50 |
| Satoe moeattan Gangkatapang sampe Tana-abang .. 〃 | 1 | — | 1 | 67 | 2 | 50 | 3 | 33 | 5 | — |
| Satoe moeattan Mangabezaar sampe Djambatan Mera. 〃 | 〃 | 83 | 1 | 50 | 2 | — | 2 | 50 | 4 | 50 |
| Satoe moeattan Senen ........ 〃 | 1 | — | 1 | 67 | 2 | 50 | 3 | 33 | 5 | — |
| Satoe moeattan Pintoe Antjol Djambatan sentie sampe Jacatra ........ 〃 | 〃 | 50 | 〃 | 83 | 1 | 33 | 1 | 50 | 2 | — |
| Satoe moeattan Meester Cornelis sampe die kantoor Meester Cornelis ........ 〃 | 2 | — | 2 | 50 | 3 | 75 | 5 | — | 7 | 50 |
| Liewat darie kantoor Mr. Cornelis satoe harie liema recepis. ........ 〃 | 2 | 50 | 5 | — | 7 | 50 | 10 | — | 15 | — |
| Antjol Bangliauw Troessan Bantinan sampe Tjalintjng 〃 | 3 | 50 | 5 | — | 7 | 50 | 10 | — | 15 | — |
| **Sabla Barat (om de West).** | | | | | | | | | | |
| Satoe moeattan Pacodjan Angkee sampe Djambatan-Doea ........ 〃 | 〃 | 50 | 1 | — | 1 | 50 | 2 | — | 3 | — |
| Satoe moeattan Djambatan Satoe doeit Koning .... 〃 | 2 | — | 3 | — | 4 | 50 | 6 | — | 9 | — |
| Satoe moeattan Tjangkarang sampe die kantoor Tangerang ........ 〃 | 2 | 50 | 5 | — | 7 | 50 | 10 | — | 15 | — |
| Liewat die kantoor Tangerang satoe harie liema recep. 〃 | 2 | 50 | 5 | — | 7 | 50 | 10 | — | 15 | — |
| Satoe moeattan Tandjong ........ 〃 | 1 | 50 | 2 | 50 | 3 | 75 | 5 | — | 7 | 50 |
| Satoe moeattan Pagerman kampong Baroe Djambatangtiega sampe die Fluit ........ 〃 | 1 | 25 | 1 | 50 | 2 | 25 | 3 | — | 4 | 50 |
| Satoe moeattan loear Boom ........ 〃 | 〃 | 83 | 1 | 67 | 2 | 50 | 3 | — | 4 | — |
| Satoe moeattan orang satoe harie pigie Tjandjong. 〃 | 1 | 50 | 3 | — | 4 | 50 | 6 | — | 9 | — |
| Satoe moeattan orang satoe harie pigie Tangerang. 〃 | 3 | 50 | 5 | — | 7 | 50 | 10 | — | 15 | — |
| Satoe moeattan orang satoe harie pigie Moeara-Angkee 〃 | 2 | — | 4 | — | 6 | — | 8 | — | 12 | — |
| Satoe moeattan Fluit Pagerman Kampong Baroe, Pacodjan sampe die Senen. ........ 〃 | 2 | 50 | 4 | — | 6 | — | 8 | — | 12 | — |

BATAVIA, *den* 1 *December* 1859.

(3809)

*De Administrateur van het Binnen Praauwenveer,*
G. J. DOEN.

---

# INSTITUUT.

De ondergeteekende, Kostschoolhouder te Vlaardingen, in de nabijheid van Rotterdam, heeft de eer ter kennis van Ouders en Voogden te brengen, dat er, door eene aanmerkelijke uitbreiding aan het gebouw der kostschool, bij hem gelegenheid bestaat tot plaatsing van jonge Heeren uit den deftigen stand.

De gezonde ligging der plaats, de doelmatigheid der localen en eene ruime speelplaats, mogen tot aanbeveling strekken, terwijl de Instituteur de verzekering geeft, dat zijne inrigting alles in zich vereenigt, wat in den tegenwoordigen tijd voor de opvoeding en het onderwijs van jonge lieden kan gevorderd worden.

De Hoog Edel Gestrenge Heer J. A. Vriesman te Soerabaija, die deze inrigting bezigtigd heeft zal, vertrouw ik, zoo noodig, wel eenige inlichtingen gelieven te geven.

(3810) J. H. HAAN.

---

De ondergeteekenden maken bij deze bekend, dat zij als Generale Gemagtigden van den heer **F. L. Hughan**, de zaken van de firma **Rehling & Ekstrom** hebben overgenomen en dat de Scheepsleverancie en Toko-zaak voortaan zal gedreven worden onder de firma **Hughan & Co.**

Tevens verzoeken zij die genen, welke nog iets aan de firma **Rehling & Ekstrom** mogten verschuldigd zijn, ten spoedigste ten hunnen kantore te komen voldoen.

*Batavia,* VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.
4 *November* 1859. (3793)

---

De heer **Tho. Hall** heeft onze generale volmagt.

TOLSON, HUNT EN Co.
BATAVIA, 3de *December* 1859. (3806)

---

**Uit de Hand te Koop,**

# EEN NIEUWE PRAAUW,

***groot 10 koyangs.***

(3807) ABEELEN, DENNISON & Co.

---

... van dag tot dag verhoogden. Zijn zachtmoedigheid wonnen hem alle harten, en zoo componeerde hij nevens ernstige ook vele vrolijke stukjes, wat hem dan ook uitnemend gelukte, want slechts den echten ernst is echte scherts mogelijk.

Even als de leden van zijn orkest, onder wie zich meer dan een virtuoos bevond, voor hem door het vuur hebben geloopen. 't Ontbrak in die dagen namelijk nog aan vele der instrumenten, welke de muziek van onzen tijd tot hooge volmaaktheid heeft gebragt. Men wist van geen kleptrompetten en pistons, met behulp waarvan de blazer de duizelingwekkende toonladder opklautert en muzikale koordedansersstukjes vertoont; men wist van geen ventiel-instrumenten tot verwijding der toonen en voortbrenging der chromatische, in dat alles was men nog onkundig; doch daarentegen kende en waardeerde men de rijk volle toonen van den waldhoren, drong de trompet tot hart en nieren door, achtte men de bazuin naar verdienste hoog, en met deze instrumenten werden en vondigheid der noten ware wonderen gewerkt, ... jal Dit wist Joseph Haydn wel, hij vermeed met zorg alle opeenstapeling en overdrijving, wijl hij in volle overtuiging was, dat daarop niets anders volgen dan verveling. Zoo vaak hij onder kunstbroeders over dat hoofdstuk kwam te spreken, wist Haydn ... wel een exempel aan te voeren. Zoo vertelde hij onder anderen wel eens, in het beroemde werk van Artini over de muziek gelezen te hebben, hoe die in den jare 1644 in de opera te Ancona een geheel stuk van een recitatief had gehoord, dat uit eene enkele lijn met accompagnement van den bas had bestaan. Bij alle toehoorders evenwel, en dat gedurende dertien voorstellingen, had dit steeds de diepste stilte verwekt en zulk een gewaarwording indruk gemaakt, dat alle gezigten bleek werden, dat iedereen eene ijskoude rilling over de leden ging en de een den ander met eene soort van angst en ontzetting aankeek.

Over het geheel wist Haydn bij de repetities opperbest met zijn volkje om te gaan. Hij stampvoette, bulderde of foeterde niet, hij hoezeerde met zijn maatstok niet als malle Jan in de lucht rond; maar in al zijn doen en wezen straalde innigheid, zachtmoedigheid en liefde door. — Zijne orkestleden, meest huisvaders, waren ook verstandige lui en wilden naar reden luisteren. Als eenigen der jongeren 't eens in hun hoofd kregen, te jagen en de tempi sneller te nemen, dan zei Haydn: »Pst! wacht een beetje!" en maakte hun begrijpelijk, dat het tegen den gemoedelijken toestand van een gelukkig mensch inloopt, altijden eeuwig te vliegen. »'t Oor kan immers ook onmogelijk volgen," ging hij glimlagchend voort, »Dat deugt niet. Zulk drijven en jagen, kijk, dat stoort de genoegelijke stemming van den hoorder en slaat vaak den geest van de gansche compositie totaal kapot."

Zoo verlangde hij ook in 't gesprek met kunstkenners en kritici een onbewimpeld, rond oordeel over zijne compositiën en hield het er voor, dat elke kunstregterlijke onwaarheid of achterhouding een verraad tegen het gezond verstand is.

Op deze wijze waren reeds verscheiden jaren verloopen, en had Haydns fantazie al menig werk geschapen, waarover nogtans buiten zijn kring weinig gesproken werd, wijl couranten en bladen zich toenmaals nog niet met zulke dingen bezig hielden. Door het hooge en heerlijke in het bereik der toonkunst meer en meer aangetrokken, besloot de vorst, het orkest te vermeerderen, en gaf hij Haydn last, om de engagementen daartoe naar zijn goeddunken te sluiten.

(*Wordt vervolgd.*)

EERSTE BIJVOEGSEL
**behoorende bij den**
# JAVA-BODE,
van Woensdag 7 December 1859, N°. 98.

## BESCHOUWINGEN EN OPMERKINGEN,
### over de staatsaangelegenheden der Nederlandsche Bezittingen in Oost-Indie.

(*Vervolg.*)

Waar overigens op Java, zooals te Cheribon, vorstelijke personen met weidsche titels, zooals dien van sultan, aangetroffen worden, deze zijn van alle magt en gezag uitgesloten en door het Gouvernement gepensioneerd. De laatste sultan van Bantam, in 1828 naar Soerabaija verbannen, is sedert niet meer vervangen. De Inlandsche beambten, door mij onder de tweede klasse der bevolking gerangschikt, vooral de door het Gouvernement bezoldigde regenten, die in het vooruitzigt deelen, dat de door hen bekleed wordende waardigheid eenmaal op hunne wettige afstammelingen zal overgaan, kunnen geacht worden alle redenen van tevredenheid te hebben. Over het algemeen bestaat die tevredenheid dan ook onder hen, doordien zij in de dienst van het Gouvernement niet alleen een bestaan, maar ook eene ruime voldoening voor hunne eigenliefde vinden in de voor den Inlander zoo streelende openbare blijken van onderscheiding, die hun uit den aard hunner betrekking te beurt vallen en waarop zij, die van de ijdelheid een God maken, boven alles prijs stellen. Twee omstandigheden zijn er echter, die bij hen eenige ontevredenheid baren. Tot regt begrip daarvan moet ik mij eene kleine uitweiding veroorloven.

Bekend is het, dat uiterlijke praal, eene statige houding en bedaarde redenering, gepaard met beleefde zedigheid, de beste middelen zijn, om vertrouwen, eerbied en ontzag bij de Aziatische volken in het algemeen en bij de Javanen in het bijzonder in te boezemen.

Door eene stipte inachtneming dier gedragsregelen, was het ook, dat de inlandsche vorsten in deze gewesten, alsmede onze voorvaderen in de dagen van Nederlands roem, met weinige woorden en middelen veel uitvoerden en een voor alle belangen heilzamen zedelijken invloed op de bevolking uitoefenden.

De invoering van het thans op Java werkende stelsel van cultures, heeft echter zoowel den Europeschen ambtenaar als den Inlandschen hoofden een aantal verpligtingen opgelegd, die hen volgens de staatkundige begrippen van alle Aziatische volken, in de oogen hunner ondergeschikten zoodanig verkleinen en vernederen, dat hieruit wel eens een bron kan ontstaan, om dien zedelijken invloed te doen verdwijnen. Om dit met een voorbeeld op te helderen, zal het genoegzaam zijn bekend te stellen, dat tengevolge der thans bestaande inrigtingen van het cultuurstelsel, eene der voornaamste pligten van het plaatselijk bestuur is voor eene vermeerdering der produkten, voor de Europesche markt geschikt, te zorgen, en door eene persoonele bemoeijenis en toezigt over de werkzaamheden, ter aanplanting en bereiding der grondstoffen, als Koffij, Thee, Suiker, Indigo, Tabak enz., alsmede voor de verzending er van te waken, ten einde dit stelsel behoorlijk werke.

Hij die den omvang dier werkzaamheden volkomen kent, zal ligt bevroeden, hoezeer dit stelsel tot dat einde de uiterste zorg dier ambtenaren behoeft, en hierbij in aanmerking nemende, dat deze meer dan verdubbelde werkzaamheden met nagenoeg hetzelfde personeel moeten voortgezet en onderhouden worden, dat voor de invoering er van aanwezig was, zonder dat een enkele tak der vroegere inrigtingen ingetrokken of verminderd is geworden, zoo is het hieruit ligt na te gaan, dat de bezigheden der ambtenaren op Java, sedert de invoering van het cultuurstelsel, niet alleen merkelijk zijn toegenomen, maar tevens dat het voor het zoo geringe personeel ook niet mogelijk kan zijn, om al de verpligtingen, die daarop rusten, naar behooren uit te voeren. Als een gevolg van dit alles ontmoet men vaak den resident, den vertegenwoordiger des Gouverneurs-Generaal in zijne residentie, ook in de suikerriet-, indigo-, en koffijtuinen te paard rondrijdende of te voet loopende, vergezeld van den regent, de controleurs, de districtshoofden en een aanzienlijk aantal dessahoofden.

Hierin kan, zal men zeggen, geen kwaad gelegen zijn, want het oog des meesters maakt het paard vet. Dit is waar; doch een getuige dier togten en hunner gevolgen zoude gewis met mij beamen, dat juist daarin de bron gezocht moet worden van het zedelijk kwaad, dat de Europesche meerderheid in deze gewesten zal verkleinen, want hier ziet men dien achtbaren stoet over een stuivenden weg rijden, met stof bedekt, in vorm en kleeding bijna onkenbaar; daar ontwaart men diezelfde personen door een storm of regenbui overvallen, en door het waden der paarden door den modder met slijk bespat, terwijl zij niet meer met dien edelen trots hunner waardigheid in het rond staren; maar neergedrukt, als het ware uit het veld geslagen aan de eischen hunner verpligtingen beantwoorden, en gelijk het ten volle waar is, dat niemand minder achting voor zijn heer en meester koestert dan een kamerdienaar, dewijl hij door dagelijkschen omgang diens menschelijke zwakheden en gebreken kent, even zoo ook veracht de Javaan dengene, dien hij boven zich verheven gelooft, wanneer hij dezelfde menschelijke zwakheden aan den dag legt, die hij vermeende hem alleen door zijn vernederden toestand eigen te kunnen zijn. Wij willen niet uitweiden over de gemoedsaandoeningen, die de residenten bij dergelijke gelegenheden bezielen en de min passende wijze, waarop de regenten en mindere inlandsche hoofden dikwerf als een uitvloeisel daarvan in tegenwoordighen van den geringen man worden bejegend; doch waar is het, dat sommige regenten, den schadelijken invloed van dusdanige schouwspelen willende voorkomen de gewoonte hadden aangenomen bij die togten eene Europesche kleeding aan te trekken, wanneer de gemeene man ontheven is, hem de verschuldigde eerbewijzingen toe te brengen. Zij, die eenige kennis hebben van de denkwijze der Aziatische volken, zullen voorzeker met mij moeten toestemmen, dat deze te openbare en te veel afdalende bemoeijenis der overheidspersonen spoedig dien eerbied en dat ontzag zal verminderen, die alleen de inboorlingen van Java zoo gedwee en lijdzaam maken, en onbetwistbaar is het, dat met het verlies van den invloed der inlandsche hoofden op de bevolking, ook wij, die door hen regeeren, op groote belemmeringen in ons gezag en belangen rekenen kunnen. Een tweede bezwaar voor de regenten en verdere inlandsche ambtenaren bestond eenige jaren geleden niet, maar bestaat thans in de sterke contrôle, die ten gevolge onzer aangenomen, meer vrijgevige beginselen van billijkheid, regt en beschaving, gehouden wordt omtrent die pligtplegingen van den gemeenen man te hunwaarts, bekend onder den naam van Adat (gebruiken) doch door ons bestempeld wordt door dien van knevelarijen. Door deze contrôle worden bedoelde inlandsche ambtenaren verstoken van die middelen, welke zij bij hunne direkte inkomsten noodig hadden, om een voldoend gezag en invloed over de bevolking uit te oefenen, want hoe zonderling het ook moge voorkomen, waar is het toch, dat juist de uit die pligtplegingen voortvloeijende kleine willekeurigheden in het oog hunner ondergeschikten teekenen van gezag waren en zijn, die ontzag en eerbied inboezemen. Wanneer men nu in aanmerking neemt, dat de regenten en overige inlandsche ambtenaren op Java, om dien grooten zedelijken invloed uit te oefenen, die zij altijd in het belang der dienst zoo gunstig in toepassing gebragt hebben, een aanzienlijk getal lieden aan zich moeten verbinden, aan wie zij kost en middelen van bestaan moeten verschaffen, zoo is hieruit ligt af te leiden, dat zij, indien hun de hierboven vermelde middelen ontnomen worden, dan ook buiten de mogelijkheid zullen geraken, om den lande die diensten te bewijzen, welke van hen gevorderd worden. Het inkomen van een regent à *f* 1200 's maands is ter naauwernood toereikend voor het onderhoud van zijn gewoonlijk zeer talrijk gezin, zoo geheel overeenstemmende met zijne godsdienstige begrippen. Het is dus verre van genoegzaam tot bestrijding der kosten voor de staatsie aan zijne betrekking verbonden en tot onderhoud van 2 à 300 lieden, die uit dien hoofde min of meer van hem afhankelijk zijn. Hetzelfde is in evenredigheid van toepassing op de districts- en mindere hoofden. Wil men de heeren diensten en andere kleine serviteiten der bevolking volkomen afschaffen en de inlandsche hoofden geheel in het aannemen van geschenken hunner onderhoorigen, als het ware door de adat voorgeschreven, beperken, dan vloeit hieruit voort, dat zij wel driemaal zoo hoog bezoldigd moeten worden, als zij thans zijn, ten einde hen aan ons belang verbonden te houden en nuttig te doen werken voor de handhaving van ons gezag, dat geheel op hen rust, en van onze inzigten van Java. (*Wordt vervolgd*).

## BATAVIA.

In den morgen van den 6den December is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal met gevolg van Buitenzorg alhier aangekomen.

— Zaturdag namiddag is alhier ter reede aangekomen het Nederlandsche schip *Alcor*, gezagvoerder van Oppen, aan boord hebbende een detachement suppletietroepen, sterk 124 onderofficieren en manschappen, onder bevel van kapitein van Harrevelt, medegeleiders de 2e luitenants der infanterie Visser, Courtois en van Fleumen.

Dit detachement, waarvan één man op reis over boord is gevallen, heeft zich op den overtogt voorbeeldig gedragen, en is den dag na de aankomst op de gewone wijze ontscheept en naar Weltevreden gemarcheerd.

— Wij hebben hier een St. Nikolaasfeest gevierd en zien vieren op een wijze, die wij hopen, dat nog dikwijls moge geschieden.

Door eenige menschlievende ingezetenen dezer plaats waren gelden, versnaperingen, prenten, speelgoed, enz. enz. met milde hand en in ruime mate bijeengebragt, om de kinderen uit het Parapattan gesticht een vrolijken St. Nikolaasavond te bezorgen. Iedereen droeg om strijd het zijne bij ter veraangenaming van den avond. Bovenal heeft dit de heer Harting gedaan, die door zijne phantasmagoriön, met beurtelings koddige en ernstige voorstellingen, landschappen, tempels, enz. den kinderen en ook den volwassen toeschouwers regt genoegelijke oogenblikken geschonken heeft. Geheel belangeloos heeft genoemde heer een gedeelte zijner keurige verzameling nevelbeelden ten beste gegeven.

Ook onze vriend St. Niklaas-zelf, al zag hij er nog vreeslijk uit — inderdaad is hij toch zoo kwaad niet, de goeie man — heeft de aanwezigen goed geamuseerd. Uitdeelen van presentjes, versnaperingen, enz., zie, daarin was hij volstrekt niet karig. Ons trof bij vernieuwing de hartelijke toon, die tusschen de onderwijzers van het genoemde gesticht en hunne leerlingen heerscht. Zij toonden ook weer hier, dat zij geene moeite ontzien, om het den kinderen aangenaam te maken. De eerste onderwijzer had voor dien avond zijn geheele huis afgestaan, en wij waardeeren wat hij, zijne echtgenoot en zijn schoonmoeder in dezen hebben verrigt. Het feest werd geopend en besloten met bengaalsch vuur, mede kosteloos verstrekt door een onzer medeburgers, terwijl het vuurwerk mede veel ter opluistering van den avond bijdroeg,

Een talrijke schare dames en heeren was getuige van het feest, dat nog dagen lang een onuitputtelijk onderwerp van conversatie der lieve jeugd zal blijven, en dat allen, die er deel aan namen of getuige van waren, aangename herinneringen zal blijven schenken.

— Men meldt ons per telegraaf van Soerabaija, dd. 5 December.

Het schip *Agatha Maria* is op het Duiveneiland vastgeraakt. De *Palembang* is ter adsistentie derwaart gezonden.

— De oude duiten hebben nu plaats gemaakt voor de nieuwe centen, het oude stelsel van koper is teruggebragt tot het decimale stelsel, zoodat wij thans rekenen 120 duiten = 100 centen, derhalve wat vroeger met 12 duiten betaald werd, hebben wij nu voor tien centen. Ons dunkt dit zoo natuurlijk, zoo uit den aard der zaak voortvloeijende, dat alle bespreking hiervan overtollig mag worden gerekend. Toch rekenen de Chinezen hier anders. Voor 't geen zij vroeger met 6 duiten betaald kregen, eischen zij thans 6 centen, zoodat de prijs van vele artikelen eensklaps een geweldige rijzing heeft ondergaan, tot groot nadeel niet alleen van de inlanders, maar ook van vele Europeanen. Een brood van 12 duiten wordt door de Chinezen voor niet minder dan 12 centen verkocht; een flesch olie, bijv. die men met 80 duiten betaalde, krijgt men nu niet onder 80 centen. En niet alleen is dit bij kleinigheden, maar ook in het groot het geval. Wij althans weten van personen, die belangrijke leverantien van het gouvernement hebben aangenomen, en die, als de policie niet zorgt voor het ophouden der bedoelde knevelarij, ongeveer 20% meer aan de inlanders moeten betalen, en derhalve in plaats van voordeel, schade bij die onderneming zouden kunnen hebben. Wij zijn zeer verlangend te weten, of dit ook op Java bij fabriek- en andere ondernemingen het geval zal zijn. Dit alles kan worden voorkomen, als de Chinees verpligt wordt aan 10 cents de waarde toe te kennen van 12 duiten. Het is het doel der Regering geweest met de invoering van het nieuwe muntstelsel, om vereenvoudiging en eenheid daar te stellen, geenszins om tot een middel van afzetterij te dienen in de handen van schraapzuchtige Chinezen. Wij bevelen daarom deze zaak ten sterkste onzer policie aan in naam van velen, die er het slagtoffer van zouden worden, met dringend verzoek, zoodanige maatregelen te nemen als haar geschikt zullen voorkomen, dit ongeoorloofd en derhalve strafbaar winstbejag te verhinderen, 't welk naar onze wijze van zien, tot niets anders dan tot onaangenaamheden tusschen Inlanders, Chinezen en Europeanen leiden en de bron worden kan van groote ontevredenheid onder vele klassen der bevolking.

---

*Batavia.* In antwoord op de gelukwensching van de Gouverneur-Generaal, bijgelegenheid van het leggen vann den telegraafkabel naar Singapore, is de navolgende telegram van den Gouverneur der Straits Settlements, in de Engelsche taal, ontvangen:

SINGAPORE, 25 November 1859.

Aan Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

De Gouverneur van Prince of Wallis Island, Singapore en Malacca wenscht den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie hartelijk geluk met den gelukkigen uitslag der poging, om Batavia met Singapore te verbinden, en hij herhaalt opregtelijk de wenschen, door Zijne Excellentie geuit, dat de nu erlangde verbinding zal strekken tot bevordering der materiële belangen van de Nederlandsche en Groot-Brittannische bezittinen in den Oosterschen Archipel, en alzoo zal bijdragen tot versterking van den band van vriendschap en gchting, welke zoo gelukkig en zoo geruimen tijd tusachen die twee volken bestaat.

ORPHEUS CAVANAGH, kolonel.

De telegraphische gemeenschap, welke een oogenblik verbroken was, is weder hersteld. Nadere berigten omtrent de toedragt dezer zaak worden te gemoet gezien met de terugkomst te Batavia der *Bahiana*, welke bezig is met het leggen eens tweeden kabels tusschen Muntok en Palembang.

*Soerakarta.* Op de in aanbouw zijnde suikerfabriek te Delangoe, toebehoorende aan de heeren Meisner en van Raallen, is den 22sten November op den middag een gedeelte van het dak ingestort, ten gevolge van een zware rukwind, waardoor een 15tal timmerlieden, op dat dak werkzaam, van hetzelve zijn afgeslingerd en sommigen eenige belangrijke kneuzingen hebben bekomen.

Van wege den fabrikant zijn onmiddelijk de noodige maatregelen genomen, om te voorzien in het lot dezer ongelukkigen door eene zorgvuldige geneeskundige behandeling; terwijl in hun onderhoud en dat hunner betrekkingen wordt voorzien, totdat zij geheel hersteld zullen zijn, hetgeen met sommigen hunner reeds het geval is.

*Menado.* Gedurende de maanden Augustus en September 1859 zijn op de Noordkust van Celebes meer dan 500 personen gevaccineerd, zoodat de vaccine aldaar als ingevoerd kan beschouwd worden. (*Jav. Ct.*)

*Soerabaija,* 28 November. Zaturdag namiddag jl. sloeg de bliksem in de voorbramsteng van het Ned. schip *Johanna Maria,* en nam er den top van weg, zondere echter eenige andere schade aan te rigten; op hetzelfde oogenblik zag men twee ballen vuur uit den grooten mast vallen, en hoewel beneden in het ruim eene sterke zwavellucht verspreid was, heeft men bij onderzoek niets kunnen bespeuren.

*Modjokerto,* 26 Nov. Den 20 dezer is in het district Kabooh een jongetje van 10 jaar, die bezig was een karbouw te laten grazen, met het beest door den bliksem gedood. Op het ligchaam van het jongetje waren hoegenaamd geene wonden, doch het was geheel zwart geschroeid.

— Den 24 dezer is in de dessa Kedoong Bentool, district Modjokerto, een Javaan, met name Troeno Astro, die met nog 3 Javanen met een tjikar in het bosch hout zoude halen, door een tijger aangevallen, en heeft drie zware wonden bekomen.

Op het toesnellen van zijne drie makkers, heeft het beest de vlugt in het woud genomen.

Niettegenstaande alle aangewende pogingen is het nog niet kunnen gelukken, het beest te vangen.

(*Soer. Ct.*)

## AANKOMST DER MAIL.

Maandagavond kwam hier ter reede van Singapore de stoomboot *Batavia*, kap. Neyts, met brieven en dagbladen uit Europa, loopende tot 28 October Wij deelen daaruit het volgende mede.

## Algemeen Overzigt.

*Rotterdam*, 23 October. Keizer Napoleon heeft den 12den dezer, komende van Biarritz, te Bordeaux eene audientie gegeven. In zijn antwoord op eene aanspraak van den aartsbisschop drukte de keizer de stellige hoop uit, dat een nieuw tijdvak van roem en bloei voor de kerk zal aanbreken, en dat de overtuiging algemeen zal worden, dat het wereldlijk gezag des Pausen geenszins onbestaanbaar is met de vrijheid en onafhankelijkheid van Italie. Van de regering, die reeds eenmaal den Paus op zijn zetel teruggebragt had, was niet te verwachten, dat zij hem een anderen dan goeden en welgemeenden raad zou geven. De regering zag intusschen niet zonder ongerustheid het tijdstip te gemoet, waarop hare troepen Rome zouden verlaten, een tijdstip hetwelk niet meer ver verwijderd kon zijn, daar Europa eene onbepaalde verlenging van het verblijf dier troepen niet kon gedoogen. Wat zou na hun aftogt het deel van Rome zijn: regeringloosheid, omwenteling of vrede? Waar het de beantwoording eener zoo hoogst gewigtige vraag gold, behoorde men alle hartstogelijkheid buiten het spel te laten, maar veeleer met kalmte naar de waarheid te zoeken en God te bidden, dat hij aan volken en vorsten het juiste inzigt omtrent hunne regten en pligten moge schenken.

Het loopt in het oog, dat in dit antwoord eene dringende aanmaning aan het Pauselijk gouvernement ligt opgesloten, om ten spoedigste tot hervormingen over te gaan. En zoo iemand nog had kunnen betwijfelen, of dit wel de ware strekking van het keizerlijk antwoord was, volgde onmiddelijk daarop een betoog van den half officieelen *Constitutionnel*, dat men een onderscheid moet maken tusschen den Paus als geestelijk hoofd van de kerk en als wereldlijk vorst, en dat hij in laatstgemelde eigenschap het Europeesch regt moet eerbiedigen, hetwelk als beginsel stelt, dat aangelegenheden, die de rust van Europa kunnen verstoren, op een congres geregeld moeten worden. Een en ander is het sein geweest tot een stroom van bisschoppelijke mandementen, betreffende de gebeurtenissen in de Romagna, allen strekkende tot verdediging van de onschendbaarheid van het Pauselijk gebied. Onder deze mandementen onderscheiden die van de Fransche bisschoppen zich niet zelden door hevigheid van taal, hetgeen ten gevolge gehad heeft, dat de Fransche regering de opname van die stukken in de dagbladen heeft verboden. Weinig minder hevig is een mandement des aartsbisschops van Mechelen, die tevens openbare gebeden heeft uitgeschreven voor het wettig gezag des Pausen in het afvallige gedeelte van den Kerkelijken Staat. Ook de aartsbisschop van Weenen heeft eene circulaire in dien zin tot de geestelijken van zijn bisdom gerigt. De Sardinische gezant, die zijne paspoorten gekregen had, heeft Rome verlaten. Na zijn vertrek hebben meer dan 10,000 personen hunne visite-kaarten aan zijn hotel achtergelaten; eene demonstratie, die een diepen indruk op de Romeinsche regering gemaakt heeft en genoegzaam bewijst, hoe het in den Kerkelijken Staat gaan zal, wanneer Frankrijk aan zijne bedreiging gevolg mogt geven en zijne troepen uit Rome terug ontbieden.

Het groote nieuws van den dag is, dat het vredestractaat tusschen Frankrijk en Oostenrijk eindelijk te Zurich is tot stand gekomen. De inhoud is nog niet officieel bekend, doch moet de strekking, volgens doorgaans goed onderrigte dagbladen, op het volgende nederkomen. Het tractaat is de formeele ratificatie der preliminairen van Villafranca. Oostenrijk staat Lombardije aan Frankrijk af, welke mogendheid dat land weder aan Sardinie overdraagt; Mantua en Peschiera blijven echter aan Oostenrijk toebehooren. De in Lombardije verkregen pensioenen worden door Sardinie betaald, dat aan Oostenrijk 40 milioen fr. uitkeert en 3/5 van de schuld der Monte Lombardo overneemt; in het geheel 250 mill. fr. De contracterende mogendheden, overtuigd dat het gezag des Pausen slechts bereikt kan worden door het invoeren van hervormingen, die aan de behoefte des volks beantwoorden en wier noodzakelijkheid de Paus zelf reeds erkend heeft, zullen hare pogingen vereenigen, om tot administrative hervormingen in den Kerkelijken Staat te geraken. De bestaande bepalingen, die het grondgebied der onafhankelijke staten van Italie regelen, welke geen deel aan den oorlog genomen hebben, zullen slechts veranderd kunnen worden met medewerking der Europesche mogendheden, die aan de vorming dier staten deelgenomen en de regten der souvereinen van Toskane, Parma en Modena verzekerd hebben. Venetie blijft onder de Oostenrijksche heerschappij en deelt in alle regten en verpligtingen der Italiaansche confederatie. Er wordt eene algemeene amnestie gewaarborgd. Men voegt er bij, dat in het tractaat de zinsnede voorkomt, dat Frankrijk de herstelling der verdreven vorsten in hunne staten door alle middelen, behalve door geweld van wapenen, zal begunstigen.

Eindelijk moet in het tractaat nog voorkomen, dat de groote mogendheden zullen worden uitgenoodigd, om de Italiaansche aangelegenheid op een congres definitief te regelen.

Of dit congres bijeen zal komen, daarover is men het nog tamelijk oneens. De meeste Engelsche dagbladen blijven volhouden, dat er nog vele bezwaren moeten uit den weg geruimd worden, voor het congres vergadert. De *Morning Post* zeide dezer dagen: geen waarborg, dat de Italianen niet gedwongen zullen worden, geen congres; waarop de Parijsche *Patrie* zeer eenvoudig antwoordt: geen congres, geen waarborg.

Afgescheiden van de zaak van het congres, wordt van meer dan ééne zijde beweerd, dat ook Oostenrijk afgezien heeft van het denkbeeld, om gewapenderhand het herstel der Midden-Italiaansche souvereinen door te drijven. Evenwel moet keizer Napoleon aan eene deputatie uit Toskane gezegd hebben, dat de inlijving van Toskane bij Sardinie onmogelijk was en dat het voor eerstgenoemden staat best ware, zoo Ferdinand de IV maar als vorst wierd hersteld. Te Parijs wordt vrij algemeen aangenomen, dat Oostenrijk en Frankrijk overeengekomen zijn, om den groothertog van Toskane te herstellen, een deel van Parma aan Sardinie te geven en het overige aan den jongen hertog van Parma, Prins Robert, wiens gebied, voor het verlies van een gedeelte van zijn land, door dat van Modena vergroot zou worden. Beiden zouden echter alvorens eene liberale constitutie moeten octroijeren. Bij wijze van gerucht wordt verzekerd, dat de Fransche gezant te Rome er in geslaagd is, den Paus tot hervormingen te bewegen en dat de Romagna een afzonderlijk wereldlijk bestuur zal krijgen onder toezigt van een kardinaal-legaat.

Het vermoorden van den kolonel Anviti door het graauw te Parma, heeft veel sensatie gemaakt. Men beschuldigt het voorloopig bestuur aldaar van in deze zaak zwak te zijn geweest. Dit bestuur heeft ook daags na den moord eene proclamatie in het officieele orgaan uitgevaardigd, waaraan men eene zijdelingsche strekking verwijt, om den moord wel niet te regtvaardigen, maar och min of meer te vergoelijken. Intusschen heeft men later toch de tijding ontvangen, dat de dictator Farini, die zich tijdens deze betreurenwaardige gebeurtenis voorviel, elders bevond, een aantal personen, verdacht van medepligtigheid aan den moord, in hechtenis heeft laten nemen en dat de moordenaars naar al de gestrengheid der wet behandeld zullen worden. Men is door dit voorval ook meer en meer tot de overtuiging gekomen, dat het hoog tijd is, om aan den interimistischen staat van zaken in Italie een einde te maken en er is meer dan ooit sprake, om den prins de Carignan tot regent van Centraal Italie te benoemen. Overigens beginnen zich in de Midden-Italiaansche staten verschijnselen van reactionairen aard te openbaren.

In de zitting der Spaansche kamer van afgevaardigden van den 11den dezer, heeft de maarschalk O'Donnell, de minister van oorlog en voorzitter van den ministerraad, verklaard dat Spanje aan Marokko zonder verder uitstel den oorlog zou aandoen, tenzij de Marokkaansche regering binnen den haar gestelden termijn, welke met den 15den dezer zou eindigen, de eischen van het Spaansche gouvernement inwilligde. Volgens de laatste tijdingen uit Madrid, moet het antwoord van Marokko ongunstig uitgevallen zijn, en men verwacht dus, dat de oorlog tusschen Spanje en Marokko weldra een aanvang zal nemen.

Den 23 dezer zullen de keizer van Rusland en de prins-regent van Pruissen te Breslau eene conferentie houden. Men vermoedt, dat beide vorsten zich daarin met elkander over hunne verdere staatkunde ten opzigte van de Italiaansche kwestie zullen verstaan.

De Duitsche beweging vindt meer en meer aanhangers, wat ook door onderscheidene regeringen gedaan wordt, om haar te smoren. Naar men verneemt, heeft eene der Duitsche regeringen onlangs te Kassel stappen gedaan, om de Keurhessische regering te bewegen, zelve het initiatief te nemen tot herstelling der constitutie van 1831, al ware het dan ook met eenige door de kamers goed te keuren wijzigingen. Men voegt er bij, dat dit voorstel niet geheel van de hand gewezen is, en dat het voor den bondsdag gebragt zal worden.

Dezer dagen is door onderscheidene regeringen in de Duitsche bondsvergadering het voorstel gedaan tot eene herziening der militaire bonds-organisatie.

De Pruissische kamers, wier bijeenkomst men in de maand November te gemoet zag, zullen hoogstwaarschijnlijk niet eer dan omstreeks de helft der maand Januarij bijeenkomen. Men gelooft dat de regering spoedig na de opening andermaal een ontwerp zal indienen op het burgerlijk huwelijk, en wel met eenige wijzigingen.

Volgens berigten uit Christiania verwacht men, dat dit jaar op nieuw het voorstel in de *Storthing* of landdag zal worden gedaan, tot het jaarlijksch bijeenkomen van dat ligchaam, een voorstel dat reeds in de twee laatste zittingen was aangenomen, doch door den koning met het *veto* beantwoord werd, hem bij de constitutie toegekend. Daar echter dit veto geen absolute, maar alleen een schorsende kracht heeft, zoo zal de koning, wanneer het ten derden male wordt aangenomen, daaraan zijne goedkeuring moeten schenken. De *Storthing* komt thans om de drie jaren bijeen. De demokratische partij heeft er de meerderheid.

Prins Milosch, vorst van Servie, heeft een besluit openbaar gemaakt, waarbij alle onderdanen, zonder onderscheid van godsdienst of landaard, bevoegd worden verklaard tot het uitoefenen van alle mogelijke ambachten, bedrijven, handelstakken enz. De beperkingen, waaraan de Israelieten op dat punt tot dusverre onderworpen waren, zijn mitsdien opgeheven.

Het komplot dat te Konstantinopel ontdekt is, was van gevaarlijker aard dan men aanvankelijk vermoedde en had niets minder ten doel, dan de omverwerping van de bestaande orde van zaken. Een aantal aanzienlijke personen was er in gemengd. Sommigen zijn persoonlijk voor den sultan gebragt en hebben dezen stoutmoedig hunne grieven uiteengezet. Zij beschuldigden de regering van verkwistingen, waarvan het volk en het leger de slagtoffers zijn. De grootvizier heeft zijn ontslag genomen, volgens anderen is hij afgezet. Hij is door Mehemet Kepresli pacha vervangen. Ook zal Fuad pacha het ministerie verlaten. Men zegt dat de voornaamste schuldigen ter dood veroordeeld, doch door den sultan begenadigd zullen worden. De ontdekking van dit komplot en de loop, dien het proces neemt, hebben op nieuw de zwakheid van de regering en de kracht van hare vijanden aan het licht gebragt, die er alles behalve door ontmoedigd zijn. Men gaat reeds zoover, dat eene op handen zijnde catastrophe als zeer mogelijk beschouwd wordt. De vertegenwoordigers der groote mogendheden bij de Porte, hebben van die gelegenheid gebruik gemaakt, om in eene eensluidende nota op nieuw op spoedige hervormingen, vooral in het beheer der finantien aan te dringen.

Mukter-bey, de zaakwaarnemer der Aegyptische regering bij de Porte, is naar Alexandrie gezonden met een schrijven van den groot-vizier, waarin de onderkoning gelast wordt, zich van alle persoonlijke bemoeijing met de zaak der kanalisatie van Suez te onthouden, op grond dat deze zaak het onderwerp van onderhandelingen en afspraken tusschen de Porte en de groote mogendheden moet uitmaken. Verder had Muktar-bey in last, na te gaan, welke verbindtenissen de onderkoning met den heer de Lesseps heeft aangegaan, en om onderzoek [...] doen omtrent de onmatige vermeerdering der Aegyptisc[...] krijgsmagt, welke volgens grootheerlijk bevelschrift v[...] 1841, waarbij de betrekking tusschen Aegypte en de Po[...]te is geregeld, hoogstens slechts twintig duizend m[...] sterk mag zijn.

Volgens een berigt uit Alexandrie van den 19d[...] dezer, heeft de onderkoning zich bereid getoond, om a[...] den wil der Porte betreffende de doorgraving der lan[...]engte te voldoen. Op zijn bevel moeten alle Europ[...]anen, die bij de doorgraving betrokken waren, het la[...] voor November verlaten hebben.

---

De staat van zaken is sedert het vorafgaande g[...]schreven was, niet gunstiger geworden. De Engelsc[...] bladen gaan namelijk voort hun afkeurend oordeel [...] te spreken over het vredestractaat en herhalen den re[...] zoo dikwijls herhaalden wensch, dat Engeland geen deel [...] en kan nemen aan het congres, indien het niet voo[...] den waarborg erlangt, dat de volkswensch in Italie geë[...]biedigd wordt. Tot dusverre hebben de Parijsche minist[...]rieele bladen daarop of gezwegen, of in gematigde taal g[...]antwoord; maar nu hebben eenige hunner reeds a[...] Engeland harde woorden doen hooren. Onder ander[...] is dit het geval met de *Patrie*, welke verklaard hee[...] dat Engeland het land is, dat de onlusten in h[...] buitenland aanstookt, maar zoodra het op handelen aa[...]komt zich terugtrekt en noch geld noch manschapp[...] veil heeft voor eene zaak, die het vroeger met woord[...] voorgestaan heeft. Frankrijk daarentegen handelt e[...] heeft geld en manschappen veil voor hetgeen regtvaardi[...] is. De *Constitutionnel* heeft van zijn kant op de ra[...]pen en verdrukking van Ierland gewezen, om Engelan[...] bittere woorden toe te voegen. Men kan ligt n[...]gaan, dat deze taal niet onbeantwoord zal blijven, en d[...] op nieuw voedsel zal geven aan eene heftige polemie[...]

Hierbij komt dat, zooals stellig gemeld wordt, Eng[...]land eene nota aan Frankrijk heeft doen toekomen te[...] aanzien der kwestie tusschen Spanje en Marokko, wel[...] bepaaldelijk tot oorlog leidt. Immers heeft de ministe[...] O'Donnell reeds in de Cortes verklaard, dat de oorlo[...] door Marokko's weigering om aan Spanje de gevraagd[...] voldoening te geven, een aanvang zal nemen. In d[...] nota verklaart de Engelsche regering, dat zij geen g[...]wapenden aanval van Spanje op Marokko zal dulde[...] Nu weet men zeer goed, dat Spanje ten deze niet g[...]handeld heeft, zonder alvorens met Frankrijk in ove[...]leg te treden, zoodat bedoelde nota ook als tot Frankrij[...] gerigt kan worden beschouwd.

De kwestie omtrent Marokko wordt thans door En[...]gelands nota te Parijs zelfs zoo hoog opgenomen, d[...] daardoor het Italiaansche vraagstuk voor eene wijle o[...] den achtergrond is geraakt.

De *Daily News* deelt het antwoord mede, door keiz[...] Napoleon aan de Toskaansche deputatie gegeven. Vo[...]gens dat blad heeft de keizer verklaard, dat hij jege[...] Oostenrijk verbindtenissen had aangegaan, en dat Itali[...] de groote voordeelen, door den oorlog verworven, op pri[...] moest stellen. Sardinie zal in het bezit komen v[...] Parma en Piacenza; Venetie zal een Italiaansch bestu[...] erlangen, en Toskane eene constitutie bekomen, onde[...] den groothertog Ferdinand. Ten slotte verklaarde d[...] keizer, dat de Italianen zijne sympathie hadden, ma[...] dat de omstandigheden dikwijls magtiger zijn dan d[...] menschen. Indien dat blad goed ingelicht is, dan m[...] men vragen, of de hertog van Parma door de inlijvin[...] van zijn gebied bij Sardinie schadeloos zal worden g[...]steld door Modena, welke hertog reeds meermalen g[...]zegd werd afstand van zijn gebied te willen doen tege[...] eene geldelijke schadevergoeding.

De keizer van Rusland is den 23 te Breslau gearri[...]veerd. Den 24 werd de regent van Pruissen er ve[...]wacht. Ook de prins van Oranje bevindt zich te Breslau[...]

De beroemde komponist Spohr is te Kassel overleden[...]

---

## LAATSTE BERIGTEN.

*Parijs*, 24 October. De *Monitore Toscane* meldt, da[...] de Toskaansche gezanten te Berlijn en Petersburg te[...] gehoore ontvangen zijn door den baron von Schleinit[...] die verklaard heeft, dat Pruissen er belang bij hee[...] dat Italie onafhankelijk worde gemaakt en het re[...] erkent van het nationale beginsel. Hij beloofde, dat Prui[...]sen op het congres gunstig voor dit beginsel geste[...] zou zijn.

*Londen*, 26 October. Spanje heeft Marokko den oo[...]log verklaard.

— Het vredestraktaat is gedeeltelijk te Zurich gete[...]kend. Het reserveert de regten der italiaansche he[...]togen en stemt voor een confederatie met den pau[...] als president.

— De laatste tijdingen uit China worden als gu[...]stig voor de herstelling der vredelievende betrekki[...]gen beschouwd. De oorlog is niet populair in Eng[...]land.

— De fransche toerustingen voor de chinesche e[...]peditie zijn geschorst.

— Voor de zamenstelling van een congres ter reg[...]ling der italiaansche zaken zijn geen beslissende sta[...]pen gedaan.

— De paus is te Rome teruggekeerd. (Onze leze[...] zullen zich herinneren, wat wij voor eenige weken g[...]meld hebben nopens het vertrek des kerkvoogds naar d[...] napelsche grenzen, tegelijk met de afreize van den konin[...] van Napels, om een mondgesprek met elkander te hebbe[...] zoodat het telegrafische berigt, omtrent de verdrijving d[...] pausen, blijkt een vergissing te zijn geweest. *Red.*)

— De verdediging des lands trekt bij voortduri[...] de algemeene aandacht. De toestand des vastelan[...] wordt met klimmende ongerustheid beschouwd.

— Bij verschillende *meetings* van den laatsten ti[...] in Engeland is het onderwerp van een franschen i[...]val herhaaldelijk besproken.

— Keizer Napoleon heeft de bestuurders der Sue[...] Kanaalmaatschappij ten gehoore ontvangen, en n[...] men zegt, heeft hij hun zijn ondersteuning beloofd.

— Men berigt, dat de Americanen toebereidselen m[...]ken tot een permanente bezetting van het eila[...] San Juan.

— De regtbank van koophandel heeft ter zake v[...]

het verlies der *Alma* (voor eenige maanden in de Roode Zee vergaan) den kapitein, Mr. Davies, voor twaalf maanden gesuspendeerd.

— Het parlement is tot den 15den December verlengd.

— Keizer Napoleon heeft geweigerd, een deputatie van Bologno te ontvangen.

— De *Great Eastern* ligt bij Southampton, waar zij waarschijnlijk overwinteren zal.

— De bevolking van Parma schijnt besloten te hebben, zich te verzetten tegen den loop der justitie in zake de moordenaars van graaf Anviti. De stad is in groote gisting, en de vervolging heeft geen voortgang. De revolutionaire geest is vooral zigtbaar in de legatien, waar veel wanordelijkheid heerscht.

— Prins Napoleon heeft de *Great Eastern*, Manchester, Liverpool en Londen bezocht.

— Men spreekt van ophanden zijnde zamenkomsten tusschen de souvereinen van Rusland en Oostenrijk.

— De ongerustheid over de zamenzwering in Konstantinopel duurt nog voort, wijl steeds verdere vertakkingen ontdekt worden.

— Prins Milosch heeft handelsvrijheid in Servie toegestaan.

— De oostenrijksche regering betoont zich bij voortduring gezind, om hare instellingen meer vrijzinnig te doen worden.

— De zwitsersche bondsraad heeft een protest aan de zuricher conferentie tegen de aanhechting van Savoije aan Frankrijk ingediend.

— Graaf Colloredo, de oostenrijksche gevolmagtigde te Zurich, is door een aanval van beroerte getroffen.

— In alle roomsche kerken van Groot-Brittanje en Ierland worden aanhoudend gebeden gedaan voor den paus.

— De roomsch-katholieke geestelijkheid en de leeken dier gezindte hebben den paus een adres van sympathie gezonden.

— De winter is met veel strengheid ingevallen.

— Het iersche bestuur heeft zijn besluit, om het bestaande nationale stelsel van opvoeding te handhaven, bekend gemaakt. De roomsch-katholieke bisschoppen bereiden een beweging hiertegen voor.

— In het westen van Engeland is een schok van aardbeving gevoeld.

— Sardinie is voornemens een leening te sluiten.

— De heer Stephenson, de ingenieur, is met zeer veel plegtigheid in de westminster Abtdij begraven.

*Suez*, 4 Nov. De staking, die er ontstaan is in de toerustingen van Frankrijk tot een chinesche expeditie, wordt toegeschreven aan de weigering van het britsche gouvernement, om deel te nemen aan het voorgestelde congres ter regeling der italiaansche zaken, en dit moet een verkoeling tusschen de beide hoven hebben te weeggebragt.

— Spanje heeft Marokko den oorlog verklaard, ofschoon dit laatste rijk genegen is in een redelijke schikking te treden. Het engelsche gouvernement is zeer afkeerig van den oorlog, wijl het niet wil toelaten, dat Spanje beide zijden van de straat van Gibraltar in zijne magt heeft.

— De italiaansche moeijelijkheid duurt nog voort en de staat van zaken is zeer bedenkelijk. Wel is het vredestraktaat te Zurich geteekend, maar alle gewigtige punten zijn bewaard voor een europeesch congres.

— De engelsche regering weigert hieraan deel te nemen, zoolang het regt der Italianen, om hun eigen bestuur te kiezen, niet als een vasten grondslag der beraadslagingen is aangenomen.

— De handel is goed, de geldmarkt willig, het kapitaal groeit dagelijks aan. De consols iets flaauwer, 95⅞ à contant, 96 op rekening.

## NEDERLAND.

*Van den Specialen Correspondent van den Java-Bode.*

*'s Gravenhage* 25 *October* 1859.

In mijn laatsten brief schreef ik u de voorspelling van sommigen, dat de beweging, welke er, in verband met de spoorwegkwestie, in Nederland heerschte, den 20sten dezer maand tot eene uitbarsting zou komen of bezworen zou worden. Hoe dit laatste kon plaats hebben, begrepen wij niet regt, wij gisten slechts, en thans zien wij werkelijk vóór ons een wetsontwerp, den 20sten dezer bij de Kamer ingediend, waarvan de strekking ontegenzeggelijk is, de gemoederen, althans voor het oogenblik van de amsterdamsche heeren tot kalmte te brengen. Het »ontroerd Amsterdam" ontvangt daarbij de toezegging, dat het belangrijke werk der doorgraving van Holland op zijn smalst zal plaats hebben, en aan de natie wordt de mededeeling gedaan, dat dit geheel ten koste van den staat zal geschieden voor de som van *f* 18,500.000, die in den tijd van acht jaren daarvoor besteed zal worden.

In de memorie van toelichting tot dit wetsontwerp zegt de regering, dat een werk, dat voor den handel van het grootste nut zal wezen, niet moet worden nagelaten, omdat Amsterdam weigert er toe bij te dragen. De regering stelt dus voor, het zonder bijdragen geheel voor 's rijks rekening te ondernemen. Zij hoopt, dat de Staten-Generaal uithoofde van het hoog gewigt der zaak daarin zullen toestemmen. Aanvankelijk zijn er genoegzame middelen tot dekking der uitgaven voor de volvoering van het werk gevorderd voorhanden. De baten, bij den aanvang van 1860 beschikbaar, bedragen 22 millioen. De regering rekent 28½ millioen voor spoorwegondernemingen, waarvan 14½ in 1860 en 1861 betaald moeten worden. Voor de doorgraving wordt gedurende de eerste twee jaren ruim 38 ton gevorderd.

Dat wetsontwerp verbaast natuurlijk de goede gemeente, vooral na den toon, door den gemeenteraad der hoofdstad aangeslagen. De regering vroeg, wat de gemeente Amsterdam tot het werk wilde bijdragen. Zij kreeg ten antwoord:" niets, en zoo gij 't niet zelf doet, onthouden wij u onze ondersteuning, en de regering draagt thans een wetsontwerp voor, waarbij zij zich verbindt, de zaak voor eigen rekening uit te voeren, want zegt zij, een werk, dat voor den handel van het hoogste nut zal wezen, schijnt niet te moeten worden nagelaten, omdat Amsterdam *weigert* er toe bij te dragen." Maar dan rijst de vraag: waarom heeft de regering, indien zij het oirbaar acht, dat het rijk hier de eenige betalende is, aan Amsterdam het verzoek gedaan om mede te contribueren, vooral nadat zij meermalen door hare voordragten erkend had, dat zij Amsterdam financieel moest te gemoet komen. En nu, beiden is waar: óf de voordragt, gelijk zij nu geschiedt, is billijk en de natie is, in het belang harer eigene welvaart, verpligt die groote som te voldoen, maar dan had de regering zich nooit tot Amsterdam moeten wenden, óf Amsterdam was in billijkheid verpligt eene subsidie er voor te geven, maar dan mag de regering de gansche som niet voor rekening brengen van den staat.

Er zijn er echter, die gelooven, dat de Ministers deze voordragt slechts hebben gedaan, om Amsterdam tot zwijgen te brengen, maar in hun hart wenschen, dat de Tweede Kamer de zaak maar afstemme. Voor zulke gevallen is de Tweede Kamer nog al eens gemakkelijk. Het zal dan heeten: de kamer heeft niet gewild, en de Ministers hebben hun zin; zij hebben toegevende toch kunnen weigeren. Of het constitutionneel is, laten wij evenwel daar. Men verzekert, dat dit wetsontwerp onmiddelijk op verlangen der regering na de terugkomst der Kamer zal worden onderzocht.

Amsterdam heeft zich nu ook voor de spoorwegen geïnteresseerd, en voor een spoorwegnet, gelijk door het Amsterdamsch-Utrechtsch spoorwegcomité wordt voorgestaan, is concessie aangevraagd door de heeren,

R. Daniel Wolterbeek, lid van de Prov. Staten van N.-Holland en van den gemeenteraad van Amsterdam, mede directeur der Ned. Bank.

J. van Eeghen, lid der prov. Staten van N.-Holland, vicepresident van de kamer van koophandel en fabrieken te Amsterdam, deelgenoot der firma van Eeghen en Co.

Ch. le Chevalier, ridder van de orde van den Ned. Leeuw, lid van de kamer van koophandel en fabrieken te Amsterdam, deelgenoot der firma J. J. Poncelet en Zoon.

J. Fock, deelgenoot der firma Determeijer Weslingh en Zoon.

H. Rahusen, lid van de Prov. Staten van N.-Holland en van de kamer van koophandel en fabrieken te Amsterdam, deelgenoot der firma H. en D. Rahusen.

H. A. van den Wall Bake, rijksmuntmeester en lid van den gemeenteraad van Utrecht.

Deze aanvraag om concessie bevat de volgende spoorweglijnen,

Van Harlingen over Leeuwarden naar Groningen.
Van Groningen over Assen, Meppel naar Zwolle.
Van Zwolle naar Kampen.
Van Zwolle naar Deventer, Almelo, Enschedé naar de grenzen.
Van Deventer op Utrecht.
Van Utrecht over Culenborg, Bommel naar 's Hertogenbosch, Helmond, Venlo en Maastricht.
Van 's Hertogenbosch over Tilburg naar Breda.

De lijnen loopen over eene lengte van 629 mijlen.

Het benoodigde kapitaal bedraagt *f* 64,00,0000,

Men vraagt eene garantie van 5 pCt. voor rente en aflossing voor 50 jaren, en eene subsidie van *f* 12,000,000.

De concessie wordt voor 70 jaren aangevraagd.

Deze som is zeker geringer dan die, welke thans, volgens de voorloopige concessien zou worden verleend, maar in de lijnen is dan ook niet begrepen de zeeuwsche spoorweglinie en die over Rotterdam, Dordrecht, Oirschot, Eindhoven, Nijmegen, Arnhem en Zuntphen.

Zoo deze concessie in aanmerking komen mogt, zou de discussie over de spoorwegen weder geruimen tijd worden uitgesteld, misschien deelt zij het lot van de aangevraagde concessie des heeren Reerink, die nu voor de tweede maal is afgewezen, en natuurlijk zal dus Amsterdam zich weer diep gekrenkt gevoelen, dat zijne aanvrage ter elfde ure niet met de noodige onderscheiding is behandeld. Men verwacht nu de zamenkomst der Tweede Kamer, welke na het onderzoek der begrootingswetten een kort reces nam, op den laatsten Oct. en men wil, dat dan al terstond de slag der IJzeren Sporen zal worden geleverd, mogt de uitkomst maar zijn, dat na het eindigen van den slag, even als van den Gouden Sporenslag, het terrein met sporen, zij het dan ook ditmaal met ijzeren, bedekt zij! Wat nog te bewijzen is.

*(Wordt vervolgd)*

---

Z. M. heeft de volgende belangrijke besluiten genomen, die wij later in hun geheel mededeelen, betreffende de officieren van het Ned. Oost-Indische leger:

| | | | |
|---|---|---|---|
| I. *a.* | Traktementsverhooging der kolonels | *f* 600 | p. j. |
| *b.* | Luitenant-kolonels en majoors | » 480 | » » |
| *c.* | Kapiteins | » 360 | » » |

II. Opgeheven het verhoogd pensioenfonds en bepaald, dat de ten laste van dit fonds aangewezen pensioenen, uitgezette en beleende kapitalen worden gebragt ten laste der koloniale geldmiddelen, waardoor de deelhebbers een korting van 5 % winnen,- en tevens vastgesteld het bedrag der pensioenen als volgt:

luitenant-generaal *f* 8000; gen. maj. *f* 5500; kolonel *f* 4000; luit. kol. *f* 3000; majoor *f* 2600; kapitein *f* 1600; 1ste luit. *f* 900; 2de luit. *f* 700.—

III. Voorziening in de verlofstraktementen van officieren, met verlof wegens ziekte:

luit. gen. *f* 8000; gen. maj. *f* 5500; kol. *f* 4500; luit. kol. *f* 3400; majoor *f* 3000; kapitein *f* 2300 (*f* 2400?); 1ste luit. *f* 1250; 2de luitenant *f* 1050.

IV. Vaststelling der hoofdsom, voor het aangaan van een huwelijk in eens te storten. Deze som is bepaald als volgt. Voor een luit. gen. *f* 1800; gen. maj. *f* 1600; kolonel *f* 1400; luit. kol. *f* 1200; majoor *f* 1100, kapt. *f* 900; 1ste luit. *f* 700; 2de luit. *f* 600.

Wij komen in een afzonderlijk artikel op deze be sluiten terug.

—Z. M. heeft benoemd tot onderwijzers van de 3de kl. voor de dienst in Ned. Indie, de onderwijzers van den 2den rang J. H. Beddigs, J. Bekbergen, H. F. J. Camauer, J. van Hout, D. S. de Jong en J. A. Vermeulen;— vergund aan dr. A. J. D. Steenstra Toussaint, derden stadsgeneesheer te Batavia, vicepresident der natuurkundige vereeniging in Nederl-Indie, het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van Frans Joseph, hem door Z. M. den keizer van Oostenrijk geschonken; *eervol ontslagen*, op verzoek, dan met verlof hier te lande aanwezigen luit. kol. der genie in O. I. W. A. J. van Kuipendorff, onder toekenning van pensioen.

— Door den kanselier der beide orden is vergunning verleend tot het dragen der Engelsche Krim-medaille, aan J. Maezele J. van Aertenrijk, L. Joly, J. Schettler, N. Klein, D. Nolen, F. Halcke en C. Roth; de Badensche medaille voor het bijwonen van den veldtogt in 1849, aan A. R. O. von Munckow; der bronzen Siciliaansche medaille. voor het bijwonen van den veldtogt in 1849, aan J. Flichmann, J. Fliedli, J. G. Götz, A. Bernhard, J. X. Ineichen, V. Hoeb, J. Fallacian en J. J. Rasse; der pauselijke medaille voor het bijwonen van den veldtogt in 1849, aan J. U. Tiechter; allen soldaten van het koloniaal werfdepôt, bestemd voor de dienst in Oost-Indie.

— Het état-major aan boord van Zr. Ms. korvet *Juno*, dat den 25sten Oct. uit het Nieuwe Diep naar Oost-Indie zal zeilen, is zamengesteld als volgt: Kapt. luit. ter zee R. C. Sloos, comm.; J. A. v. d. Muelen, luit. ter zee 1e kl., 1e offic.; luit. ter zee 1e. kl. Jhr. J. C. Clifford Cocq v. Breugel; luit. 2e kl. J. J. Stolz v. d. Sloof; J. Sandt van Nooten; G. M. Schuurman; adelb. 1e kl. J. A. de Gelder, J. K. van Kerkwijk, F. J. P. M. Mulder, Jhr. W. van Hogendorp, W. Arriens, O. M. de Munnick; offic. v. gez. 2e kl. M. F. Mandew; offic. v. gez. 3e kl. F. X. J. Opdorp; offic. v. adm. G. H. Verboon; W. F. E. le Rutte adj.; F. E. A. Kaneel; klerken, P. F. van Wage, F. W. L. A. Hirschman, L. F. E. Seelking, M. D. L. Hertzveld, J. A. Kruyt, J. M. A. van Roggen, F. Bamberg.

— Het stroomfregat *Evertsen* bevindt zich te Cherbourg om te dokken.

— Het état-major aan boord van Zr. Mr. stoomschip *Citadel van Antwerpen*, in het Nieuwediep gereed tot zijn vertrek naar O. I., is zamengesteld als volgt: kapt.-luit. ter zee G. P. J. Mossel, kommandant; luit. ter zee 1e kl. F. J. Abresch, 1e offic.; 2e luit, ter zee H. C. M. E. Habets, J. B. A. de Jong en J. Tromp; offic. van adm. 2e kl. P. A. Le Mahieu; klerk C. H. S. Pastor; offic. van gezondheid 2e kl. L. J. de Kanter; adelborsten 1e kl. W. J. A. Nolthenius, J. de Jong van Beek en Donk, A. P. Hooghwinkel, de Ruyter de Wildt, P. Le Comte, H. van Manen, W. J. van Loenen, P. A. van Heerdt, D. C. Visser, H. J. Klein en E. S. van der Aa.

— *Zr. Ms.* stoomschip *Vice-Admiraal Koopman*, onder bevel van den kapt.-luit. ter zee C. V. Zwaanshals, is, ter verdere opvolging zijner bestemming naar Oost-Indie, den 15den dezer, en Zr. Ms. stoomschip *Vesuvius*. onder bevel van den luit. ter zee der 1ste klasse J O.. H. Artzenius, bestemd naar Curaçao, den dag te voren, van de reede van Plymouth naar zee vertrokken. Aan boord dier bodems was alles wel.

— Den 20sten dezer is van Rotterdam naar Hellevoetsluis vertrokken met het schip *Catharina Maria*, kapt. van der Tak, het vroeger aangekondigde detachement militairen sterk 125 man, om onder bevel van den kapitein der artillerie F. de Charon de St. Germain, naar O. Ind. te vertrekken.

— Den 30sten dezer zal van Harderwijk vertrekken en overgaan aan boord van het schip *Graafstroom*, gezagvoerder G. H. Ruhaak, liggende op stroom voor Rotterdam, bestemd naar Oost-Indie, een detachement sterk 150 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den van verlof terugkeerenden luitenant- kolonel der O.-I. infanterie J. H. Crena; mede geleiders de 2de luit. der inf. F. de Lannoy, de 2de luit. der artillerie S. P. van Kakum, benevens de officier van gezondheid 3de kl. J. de Koningh.

Wijders zal den 6den November aanstaande van Harderwijk vertrekken, en overgaan aan boord van het schip *Jason*, gezagvoerder J. H. Lammers van Bueren, liggende op stroom voor Rotterdam, bestemd naar Oost-Indie, een detachement, sterk 160 onder-officieren en manschappen, onder bevel van den van verlof terugkeerenden luit. kolonel der inf. W. E. Kroesen, medegeleiders de 2de luitenant der inf. E. Heck en de 2de luit. der genie en sappeurs C. Krabbe, benevens de officier van gezondheid 3de kl. A. Ledeboer en den apotheker 3de kl. A. J. H. Kieven.

— Het thans te Harderwijk liggend garnizoen, bestemd voor Oost- en West-Indie, aangenomen sinds primo September laatstleden, bedraagt 594 man. Hiervan zijn te Hamburg 5, door den heer Ros 23, zijnde Belgen, en te Bieberich aangeworven 483. Van de Hollandsche regementen zijn overgekomen 49 en hier te lande 34 aangeworven. In den avond van 11 dezer arriveerde aldaar nog een transport Zwitsers sterk 24 man.

— Naar men verneemt zal een gedeelte van het koloniaal werfdépôt naar den Helder verplaatst worden, ten einde de militairen van daar ingescheept worden naar Oost-Indie. Deze verplaatsing is een gevolg van gebrek aan localiteit bij het dagelijks vermeerderen van rekruten voor het Indisch leger. De troepen zullen gehuisvest worden in den lichttoren der kazematten van het fort Kijkduin aan den Helder, die tot huisvesting van 400 man wordt ingerigt.

— Een detachement mariniers van 54 onderofficieren en manschappen is bestemd, om een gedeelte uit te maken van het detachement mariniers, sterk 118 onderofficieren en manschappen, allen geoefende scherpschutters van getrokken wapenen voorzien, om onder het bevel van den kapitein der mariniers L. F. Kempers aan boord van Zr. Ms. korvet *Juno* te embarkeren en met dien bodem naar Oost-Indië overgevoerd te worden, ten einde aldaar bij maritime expeditiën gebruikt te worden. Het voornemen schijnt te bestaan, om voor het vervolg op uitgebreide schaal zoodanig gebruik van dat corps te maken.

# Ingezonden stukken.

## Drogredenen.

Wij hebben altijd den heer *Guizot* als een der grootste en verstandigste Fransche geleerden en staatkundigen hooren roemen en met graagte zijne werken gelezen, voor zoo ver wij die tot dat doel konden krijgen. Even wel herinneren wij ons niet daarin de passage te hebben gevonden, die door het *Bataviaasch Handelsblad* van den 26sten November, ons wordt opgedischt als een bewijs der onhandigheid, waarmede de behoudsmannen te werk gaan door gebruik te maken van de *Drukpers*, om hunne tegenstanders te bestrijden en te overwinnen, hoe zeer men ze dagelijks daartegen hoort uitvaren, dewijl zij juist daardoor de voorstanders dier vrijheid de kroon der overwinning toereiken en in het gelijk zouden stellen. Wij twijfelen echter niet, dat die passage in een van *Guizot's* werken te vinden is, omdat ze door genoemd blad wordt aangehaald, doch moeten ook juist daardoor onze bewondering betuigen, dat zij uit de pen van dien geleerde is gevloeid.

Volgens deze zijne woorden toch zouden zij, die zich niet vereenigen kunnen met gevoelens door de eene of andere partij langs dien weg openbaar gemaakt, het stilzwijgen moeten bewaren en vooral geen gebruik maken van het middel, dat *zij* daartoe bezigt, van de drukpers, om die gevoelens te bestrijden en tot andere middelen de toevlugt moeten nemen, die waarlijk niet altijd in ieders bereik, en daarom juist, zoo als ze worden opgegeven, slechts magtspreuken zijn, *drogredenen*, die zelfs den oppervlakkigsten lezer niet om den tuin kunnen leiden. De heer *Guizot* moge dan ook al, gelijk bekend is en hij-zelf getuigt, een vijand zijn van oppositie, zooveel is echter zeker, dat hij door de woorden, waarmede hij zijn gevoelen bekend stelt, geene gezonde of begrijpelijke beoordeeling van het onderwerp aan den dag legt.

De vraag is hier: *Wat is de Drukpers?* en natuurlijk zal men antwoorden, het werktuig, waarmede een ieder zijne gedachten en gevoelens over personen, zaken, gebeurtenissen enz., enz., kan openbaren en in, als het ware, onbeperkte menigte verspreiden. Nu is er een gedeelte der beschaafde maatschappij die het gebruik van dat werktuig tot dat doel voor iedereen *onbelemmerd* wil zien en dat noemt men *Vrijheid der drukpers.* Maar wat wordt er van die vrijheid, indien dat werktuig slechts werkzaam zou mogen zijn voor hen, die dien vrijheidstoestand onbeperkt verlangen en niet voor anderen, die misschien den strijd daartegen willen aanvangen en den toegeworpen handschoen opnemen, indien zij die vrijheid, geheel of gedeeltelijk, schadelijk rekent voor de algemeene belangen der maatschappij. Welk middel moeten zij dan toch te baat nemen om tot dat doel te komen en ook hunne gevoelen te doen kennen, ten einde het publiek het schadelijke, onhoudsbare, zelfs gevaarlijke, dat reeds dadelijk of in de gevolgen, in de vertoogen der zoogenaamde vrijheidsmannen naar hunne zienswijze gelegen is, aan te toonen en het voor te lichten, het pad te vermijden, dat, met rozen bestrooid, het publiek ter bewandeling wordt aangewezen, doch waarbij men de doornen verbergt, die aller belangen, het zij van den staat of van het volk, kunnen kwetsen. *Stilzwijgen is toegeven* en dat stilzwijgen niet ieders geweten of overtuiging op te leggen. Wie er zich toe geroepen acht, kan en moet niet anders dan gebruik maken van hetzelfde wapen, waarvan zijn tegenstander zich heeft bediend, van het eenige middel of werktuig, dat de openbaarmaking mogelijk maakt in die mate, dat zij vlug, goedkoop en dadelijk tot iedereen kan doordringen en dat middel of werktuig is thans niet anders dan de drukpers. Misschien komt er een tijd, dat andere middelen daartoe uitgevonden worden, maar tot dusverre is zij de eenigste, die daartoe leiden kan.

In ons oog ware het volgen van *Guizots* stelling even alsof twee vijandelijke soldaten, voor elkander staande, de een op den ander schiet, terwijl de tweede, ofschoon hetzelfde wapen in handen hebbende als de eerste, het wegwerpt en lafhartig op de vlugt slaat, even alsof iemand, ons gewapend aanrandende, wij dit ons, ofschoon bewust den aanrander in kracht te evenaren, zoo niet te overtreffen, lijdelijk, zonder ons te verdedigen en daartoe naar een wapen te grijpen, getroosten. Ook dit zou lafhartigheid en niet te voegen zijn. Worden nu *algemeene* belangen, die natuurlijk ook *bijzondere* zijn, aangetast, dan is het *pligtmatig*, wanneer men daartoe de kracht bezit en men zich niet, betrekkelijk gesproken, lafhartig gedragen wil, die te verdedigen, met hetzelfde wapen, indien daartoe geen anderen weg bestaat, waarvan de aantaster zich heeft bediend, of zou deze, daar hij toch niet van allen even veel lijdelijkheid verwachten kan, meer gesteld zijn op een aardig bokspartijtje waardoor hem gevoelig de waarheid werd ingestampt? Wij twijfelen er aan en zulke tooneelen mogen ook nooit het gevolg zijn van verschil in gevoelens, ten minste niet in de beschaafde, fatsoenlijke, letterkundige wereld. Men late die aan de onbeschaafdheid over.

Maar zijn buitendien die zoogenaamde vrijheidsmannen, die *Guizots* stelling aankleven, niet in strijd met hunne eigene gevoelens ten opzigte der vrijheid, die ten dien aanzien volgens hen bestaan moet? Zij toch beweren en gaarne willen wij dit beamen, dat wrijving van gedachten tot onderzoek, licht en overtuiging leidt — en hoe nu tot dat licht, tot die overtuiging te komen, indien slechts van den eenen kant het middel daartoe gebezigd zou kunnen worden en van den anderen kant niet? Geen licht zal daardoor ontstoken, maar wel eene schemering geboren worden, die niemand, geene tegenvertoogen gedaan wordende, de vaste overtuiging kan doen verwerven, dat het beweerde tot het ware, gewenschte en nuttige zal leiden en derhalve moet en zal er een twijfel blijven bestaan, die de noodlottigste gevolgen kan hebben.

*Vrijheid van drukpers* voor iedereen is, naar ons gevoelen, hoogst wenschelijk, voor zoo veel zij overeen te brengen is met de belangen van staat en volk en, met het oog daarop, nut kan stichten. Uit dien hoofde moet de staat beoordeelen, in hoe verre zij kan toegelaten worden, terwijl aan den anderen kant, iedereen, die daarvan gebruik wil maken, de grenzen niet mag of moet overschrijden, die zijn eigen zedelijk gevoel, zijn geweten, hem afbakent, en wel overwegen wat hij doet, alvorens onberaden en onbezadigd het geluk van duizenden in de waagschaal te brengen. Derhalve *vrijheid van drukpers*, daar waar het noodig is naar den aard der regeringswijze, het karakter van het volk en de maatschappelijke instellingen beperkt door billijke wettelijke bepalingen, die de vleugels der overdrijving fnuiken, doch de waarheid niet onderdrukken, indien zij op gepaste wijze in het midden wordt gebragt, doch vooral door eigene zedelijkheid en eerbied van de gevoelens en belangen van anderen. Eene geheel onbeperkte vrijheid van drukpers is door de hartstogtelijkheid der menschen niet wel mogelijk.

Wie dat rigtsnoer volgt, het zij hij zoogenaamde vrijheids- of behoudsman is, zal werkelijk nut stichten, de belangen zijner medemenschen bevorderlijk zijn en tot dat einde moet het eenig middel het eenig zedelijk en stoffelijk wapen, dat daartoe leiden kan, de drukpers door beide partijen gebezigd, doch nimmer misbruikt worden. *Guizots* stelling is derhalve zoo als wij reeds zeiden, niets dan een drogreden.

Buitendien moeten wij nog opmerken, dat die stelling door het B. H.—men leze ze slechts aandachtig,—zoo uit de hoogte genomen en misschien met zaak en omstandigheden, waarop zij in ons oog alleen doelt, zoo uit haar verband gerukt is, dat ieder, die slechts eenig gezond verstand bezit, zal moeten toestemmen, dat zij niet *algemeen* toepasselijk is. Maar hoe dit ook zij;—het B. H. wenschen wij volgaarne toe, dat zijne vertoogen en beweringen steeds zoodanig en van die uitwerking mogen zijn, dat zij de waarheid immer bescheiden en bezadigd aan het licht brenge en ijdele nuttelooze tegenspraak bij dat blad een glimlach van genoegdoening voortbrenge. Doch helaas! er zijn ook glimlagchen, die door het pijnlijk gevoel van den bal misgeslagen te hebben, worden ontwrongen en wel eens, om zoogenaamd de eer aan zich te behouden, de plaats moeten vervangen van dien *gullen lach*, die alleen uit het besef der volle waarheid kan voortvloeijen. En dien lach wenschen wij ieder, het zij hij is vrijheids- of behoudsman, indien hij uit overtuiging en niet door eigenbelang slechts gedreven, zijn geest werkzaam doet zijn tot heil van staat en volke, en daartoe de drukpers onder zijn herhaalde vertoogen, wanneer zij niet dadelijk ingang vinden, doet zuchten, van harte toe.

Batavia, 28 *November* 1859.

W. L. Ritter.

# SCHEEPSBERIGTEN.

## Straat Sunda Doorgezeild.

| DATUM. | | VLAG. | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | VAN. | | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| November | 27 | Engelsch | J. D. Marshall | Craisien | Manila | 5 Nov. | Liverpool |
| 〃 | 28 | 〃 | SouthernBelle | D. J. Bever | Foo-Chow-Foo | 11 〃 | Londen |
| 〃 | 29 | 〃 | Lord of the Isles | | Hongkong | 14 〃 | 〃 |
| 〃 | 30 | Amerikaansch | Western Contenent | H. Breef | Wampoea | 9 〃 | New-York |
| 〃 | — | 〃 | Santa Claus | Forster | Hongkong | 8 〃 | Callao |
| December | 2 | Engelsch | Diana | Mc. Neilage | Manila | 7 〃 | Cork en Falmouth |

## Aangekomen schepen te *Batavia.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | VAN. | | AGENTEN. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| December | 3 | Nederlandsch | schip | Doggersbank | P. J. Kerkhoven | Amsterdam | 13 Julij | Haager & Schuurman. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Johanna Geertruida | P. Flens | Kandangliauer | 1 Dec. | Maclaine, Watson & Co. |
| 〃 | — | Ned. Indisch | stooms. | Macasser | A. G. Bosch | Padang | 1 〃 | W. Cores de Vries. |
| 〃 | — | Zweedsch | schip | Antelope | J. H. Hallberg | New-Zeeland | 28 Sept. | C. Bahre & G. Kinder. |
| 〃 | 5 | Ned. Indisch | stooms. | Batavia | C. C. L. Neijts | Singapore | 2 Dec. | W. Cores de Vries. |
| 〃 | 6 | 〃 | 〃 | Samarang Packet | J. F. Scheel | Samarang | 4 〃 | Lewert & Co. |

## Vertrokken schepen van *Batavia.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|
| December | 4 | Nederlandsch | schip | Kosmopoliet | J. Bouten | Nederland |
| 〃 | — | Ned. Indisch | stooms. | Oenarang | S. van Hulsteijn | Samarang en Soerabaija |
| 〃 | — | 〃 | schip | Al Osmanie | Sech Abd. Rachman | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | bark | Oosterling | J. H. Walter | Soerabaija |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Fathul Karim | Said bin Oemar Fagie | Samarang |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Egbert | B. Termijn | Pamanoekan |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Marzoek | Said Alhabassij | Pecalongan |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Tiembang | Po Wongso | Cheribon |
| 〃 | — | Deensch | 〃 | Ludwig Holm | E. Leigh | Bremen |
| 〃 | — | Zweedsch | 〃 | Hedwig | C. E. E. Sjögren | Stockholm |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Avik | Ahlborg | Singapore |
| 〃 | — | Hamburg | 〃 | La Rochelle | J. Meijer | Soerabaija en Nederland |
| 〃 | 5 | Nederlandsch | 〃 | Thetis | J. Visser Ezn. | Cheribon |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Telegraph | P. B. Roluffs | Nederland via Padang |
| 〃 | — | Deensch | 〃 | Herluf Trolle | A. C. Wandall | 〃 via Samarang |
| 〃 | 6 | Ned. Indisch | stooms. | Banda | G. A. Neije | Pontianak en Singkawang |
| 〃 | — | 〃 | brik | Tartar | Tan Ingpan | Pecalongan |
| 〃 | 7 | Ned. Indisch | stooms. | Ambon | W. Vogel | Samarang |
| 〃 | — | Nederlandsch | bark | Batavier | van der Straaten | Soerabaija |
| 〃 | — | Ned. Indisch | 〃 | Oeij Sinjo | Kouw Bien | Pecalongan |
| 〃 | — | Nederlandsch | 〃 | Elisabeth | A. Harms | Nederland |

## In lading liggende schepen te *Batavia.*

| VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | BESTEMMING. | AGENTEN. |
|---|---|---|---|---|---|
| Nederlandsch | schip | Doggersbank | P. J. Kerkhoven | | Haager & Schuurman. |
| 〃 | bark | Stad Assen | H. J. Haverbult | | Schimmelpenninck & Co. |
| 〃 | schip | Graaf van Heiden Reinestein | J. Wamsteker | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Hugo Grotius | A. K. Zweede | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Johannes Anthonius | F. Metz | | Landberg, Bezoet de Bie & Co. |
| 〃 | bark | Cheribon | Coers | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Per Aspera ad Astra | J. Admiraal | Nederland via Tjilatjap | 〃 |
| 〃 | schip | Bellona | J. O. Kluin | China | Metzendorff, Wilmans, Ruys & Co. |
| 〃 | 〃 | Johannes Lodewijk* | A. H. van der Waal | Soerabaija | J. Cezard & Co. |
| 〃 | 〃 | Deligentia* | D. van Reetveld | Samarang en Soerabaija | 〃 |
| 〃 | bark | Cortgene | D. Duulop | Soerabaija | Reynst & Vinju. |
| 〃 | 〃 | Postiljon | J. C. van de Polf | Nederland | Dummler & Co. |
| 〃 | 〃 | Ceres | T. Mammes | | C. Bahre & G. Kinder. |
| 〃 | 〃 | Staatsraad Baud | T. de Jong | | van Ommeren, Rueb & Co. |
| 〃 | 〃 | Konink. Ned. Yachtclub | F. L. Zack | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Hendrik Jan | van der Meijden | | Busing, Schröder & Co. |
| 〃 | schip | Soerabaija | de Boer | Rotterdam | 〃 |
| 〃 | bark | Java | S. S. van Dam | | B. Kopermit & Co. |
| 〃 | schip | Eclipse* | C. J. Doeksen | Soerabaija | 〃 |
| 〃 | 〃 | Prins Maurits* | J. J. Bart | | 〃 |
| 〃 | bark | Maria Elisabeth | W. van der Valk | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Delftshaven | C. Schaap | Soerabaija | 〃 |
| 〃 | 〃 | Alcor | F. J. van Oppen | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Economist | Olivier | Rotterdam | E. Moormann & Co. |
| Ned. Indisch | brik | Faidool Rachman* | Said Ba-alie | Soerabaija | B. J. Jacobs. |
| 〃 | 〃 | Marzoek* | Sech Oemar Bagawie | Macassar | 〃 |
| 〃 | bark | Banail Gair | Said bin Segaf | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Saijool Gair* | Sech Basarahiet | Cheribon | Ruijs, Jacobsen & Co. |
| 〃 | 〃 | Al Osmanie* | Sech Bahasoun | Singapore | 〃 |
| 〃 | 〃 | Kim Hengseng* | Lim Biauwtiod | Palembang | 〃 |
| 〃 | 〃 | Taip Kween* | Abdul Latip | Samarang | 〃 |
| 〃 | brik | Cheribon Packet* | W. F. Massingham | Cheribon | Paddet & Stiebaud |
| Engelsch | 〃 | Saugeen* | Knight | Soerabaija | R. van Leeuwen & Co. |
| 〃 | stooms. | Strandon* | Anderson | | Pitcairn, Syme & Co. |
| 〃 | bark | Nemesis* | Young | Engeland | The Rhodes C. Daniels. |
| Zweedsch | schip | Prins Carl* | Bergman | | J. Cezard & Co. |
| 〃 | bark | Antilope* | Hallberg | | C. Bahre & G. Kinder. |
| Deens | 〃 | Dannevinke* | Mogensen | | 〃 |
| 〃 | schip | Maria Christina* | C. Voss | Hamburg | E. Moormann & Co. |
| Hamburg | bark | Arracan* | Kuhlker | | Busing, Schröder & Co. |
| Oldenburg | 〃 | Oldenburg* | H. H. Binger | | 〃 |
| 〃 | schoener | Alfred Hermann* | W. Brummer | | E. Moormann & Co. |
| Fransch | bark | Fernand* | J. M. Blanchet | Nantes | |
| Amerikaansch | schip | Boston* | J. Potter | | Paine, Stricker & Co. |
| 〃 | bark | R. B. Forbes* | Ballard | Singapore | 〃 |
| 〃 | 〃 | Oriental* | Parker | Bremen | Maclaine, Watson & Co. |
| Meckelenburg | schip | Alt Meckelenburg* | Grosser | Sydney | 〃 |

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

## Aangekomen schepen te *Samarang.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | DATUM. | VAN |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| November | 24 | Nederlandsch | schip | Hollandia | C. C. Ruige | 18 Nov. | Soerabaija |
| 〃 | — | Ned. Indisch | schoen. | Hong-An | Lim Kwi Seeij | 14 〃 | Indramaijoe |
| 〃 | — | Ned. Indisch | brik | Jeannette Maria | L. G. Danekes | 17 〃 | Terug uit zee |
| 〃 | — | Siams | bark | Tjing Hing | Jap Siang | 2 Oct. | Siam |
| 〃 | 25 | Nederlandsch | 〃 | Copernicus | L. Visser | 22 Nov. | Batavia |
| 〃 | 26 | 〃 | schip | Zeeploeg | F. H. Kramer | 24 〃 | Tagal |
| 〃 | 27 | 〃 | bark | Shanghae | H. Uitermark | 15 Junij. | Amsterdam |
| 〃 | — | Siams | brik | Tjoan Lie | Njo Kiok | 26 Oct. | Siam |
| 〃 | 28 | Ned. Indisch | stooms. | Oenarang | S. van Hulsteijn | 27 Nov. | Soerabaija |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Ambon | W. Vogel | — 〃 | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Palembang | W. A. J. Kuller | — 〃 | Batavia |
| 〃 | 29 | 〃 | brik | Tjee Goan | Pa Sowee | 28 〃 | Cheribon |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Norfolk | Said Mathahat | 11 〃 | Pontianak |

## Vertrokken schepen van *Samarang.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|
| November | 24 | Ned. Indisch | bark | Emelie | A. de Wolff | Padang |
| 〃 | 25 | Deensch | 〃 | Calloe | J. C. Schmidt | Soerabaija |
| 〃 | 26 | Ned. Indisch | 〃 | Joen Goan | Lim Tjouw Kie | Grissee |
| 〃 | — | Ned. Indisch | brik | Jeannette Maria | L. G. Danekes | Singkawang |
| 〃 | 29 | Ned. Indisch | stooms. | Oenarang | S. van Hulsteijn | Batavia |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Ambon | W. Vogel | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Palembang | Kuller | Soerabaija |
| December | 1 | 〃 | brik | Falkoos Sá-ãda | Achmat | Grissee |

## In lading liggende schepen te *Samarang.*

| VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | BESTEMMING. | AGENTEN. |
|---|---|---|---|---|---|
| Nederlandsch | bark | Jacoba | M. F. Schaap | | Dorrepaal & Co. |
| 〃 | 〃 | Copernicus | L. Visser | Nederland | 〃 |
| 〃 | 〃 | Shanghae | H. Uitermark | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Zeeploeg | F. H. Kramer | Nederland | 〃 |
| 〃 | schip | Hollandia | C. C. Ruige | | van den Broek & Veeckens. |
| Hamburg | 〃 | Horizont | L. Schmidt | Ned. en Engeland | Dorrepaal & Co. |
| Fransch | 〃 | Jules Cebard | F. Lesergeant | Frankrijk | 〃 |
| Ned. Indisch | 〃 | Tjoan Lie | Njo Kiok | | Gezagvoerder. |
| Siams | brik | Kiem Tjing Hiem | Jap Sian | | 〃 |
| 〃 | bark | Srie Nogara | Intje Kandar | | 〃 |
| Ned. Indisch | 〃 | Fathal Hair | Sech Bahalban | Singapore | 〃 |
| 〃 | 〃 | Bintang Timor | Lebeh Achmat | Sambas | 〃 |
| 〃 | 〃 | Srie Elmansoor | Moh. Ijassin | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Fathool Wadnet | Sech Alhadat | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Tjie Goan | Pa Sowee | | 〃 |
| 〃 | brik | Norfolk | Sech Moetahar | | 〃 |

## Aangekomen schepen te *Pasoeroean.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | VAN. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Noverber. | 15 | Nederlandsch | schip | Buitenzorg | H. H. Ruhaak | Soerabaija |
| 〃 | 16 | Ned. Indisch | schoen. | Bella | Jono | Sumanap |
| 〃 | 17 | 〃 | kotter | Little Tot | Katjdong | Soerabaija |
| 〃 | 18 | 〃 | schoen. | Hosseeng | Intje Lanang | 〃 |
| 〃 | — | Nederlandsch | schip | Nederwaard | D. Kwakkelstein | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Herman de Ruiter | P. J. Feijnt | 〃 |
| 〃 | 19 | 〃 | 〃 | de Goede Verwachting | K. L. Verschuur | Probolingo |

## Vertrokken schepen van *Pasoeroean.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | NAAR. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| November | 16 | Ned. Indisch | schoen. | Cequette | J. van Zalingen | Timor Koepang |
| 〃 | 17 | Nederlandsch | schip | Minister Pahud | P. Kievet | Nederland |
| 〃 | 18 | Ned. Indisch | schoen. | Bella | Jono | Besoekie |
| 〃 | 19 | 〃 | 〃 | Hoseeng | Hoseeng | Soerabaija |
| 〃 | — | 〃 | kotter | Little Tot | Katjoong | 〃 |
| 〃 | — | Engelsch | schip | Realluna | H. H. Gibbers | Nederland |
| 〃 | 21 | Nederlandsch | 〃 | Kemanglen | J. Moller | 〃 |

## In lading liggende schepen te *Pasoeroean.*

| VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | BESTEMMING. | AGENTEN. |
|---|---|---|---|---|---|
| Nederlandsch | bark | Buitenzorg | H. H. Ruhaak | Nederland | E. ten Brinck & Co. Soerabaija. |
| 〃 | 〃 | Euterpe | A. Kuipers | Nederland | Schimmelpenninck & Co. 〃 |
| 〃 | 〃 | Sirius | H. Muller | Nederland | B. Kopermit & Co. 〃 |
| 〃 | 〃 | Herman de Ruiter | P. J. Feijnt | Nederland | E. ten Brinck & Co. |
| 〃 | 〃 | R. W. v. Dam v. Isselt | J. O. Kolm | Nederland | J. F. van Leeuwen & Co. Soerabaija |
| 〃 | 〃 | de Goede Verwachting | K. J. Verschuur | Nederland | Fraser Eaton & Co. |
| Amerikaansch | 〃 | Spitfire | J. W. Areij | Nederland | 〃 |
| Nederlandsch | 〃 | Nederwaard | D. Kwakkelstein | Nederland | 〃 |

## Aangekomen schepen te *Indramaijoe.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | VAN |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Nov. | 24 | Ned. | brik | Louise Roeloffina | Sijbrandi | Batavia |
| „ | 25 | „ | bark | Johanna en Geertruide | Fleus | Samarang |

## Aangekomen schepen te *Cheribon.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | VAN |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Nov. | 21 | N. I. | brik | Tjeegowan | I. Kikbeng | Batavia |
| „ | 23 | „ | stooms. | Samarang Packet | Scheel | „ |
| „ | — | „ | bark | Goanlie | Lo Sientjiang. | Riouw |
| „ | — | „ | „ | Srie Palembang | Ko Kweesoeij. | Palembang |
| „ | 24 | Zw. | schip | Constance | Soderberg | Batavia |

## Vertrokken schepen van *Cheribon.*

| DATUM | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Nov. | 23 | N. I. | stooms. | Samarang Packet | Scheel | Batavia |
| „ | — | „ | brik | Tjiegowan | Pasowa | Rembang |
| „ | — | „ | bark | Tjilatjap | Pa Warisa | Batavia |
| „ | 24 | Zweed. | „ | Kroon Prinsen | Botheu | Nederland |
| „ | 25 | Ned. | „ | Prins Mauri s | Bart | Ned. via Bat. |
| „ | 26 | N. I. | stooms. | Goanlie | Lo Sientjiang. | Grissee |
| „ | — | Ned. | bark | Elisabeth | Harms | Nederland |

## Aangekomen schepen te *Tagal.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | VAN |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Nov. | 22 | N. I. | bark | Alhamdanie | Said Alhabassij | Batavia |
| „ | 23 | Ned. | „ | Alexander | Dekker | „ |
| „ | — | N. I. | „ | Hinggoan | Lim Ioehok | „ |

## Vertrokken schepen van *Tagal.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Nov. | 21 | Ned. | bark | Zeeploeg | Kramer | Samarang |
| „ | 25 | N. I. | „ | Hinggoan | Lim Ioehok | Rembang |

## Aangekomen schepen te *Pecalongan.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | VAN |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Nov. | 21 | N. I. | brik | Veru n | Brodie | Cheribon |
| „ | — | „ | „ | Pasekan | Tan Siauwking | Batavia |

## Vertrokken schepen van *Pecalongan.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Nov. | 21 | N. I. | bark | Batavia | Oei Hohan | Batavia |

## Aangekomen schepen te *Sumanap.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | VAN |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Nov. | 16 | Ned. | bark | Welvaart | Moo | Soerabaija |
| „ | 18 | N. I. | „ | Salma | Said Assan | „ |

## Vertrokken schepen van *Sumanap.*

| DATUM | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Nov. | 14 | N. I. | bark | Polka Saenap | Seman | Banjermass. |
| „ | — | „ | kotter | Amana Tulbarie | Said Hamoot | Muntok |
| „ | 16 | „ | bark | Sophia | Sieudoe Jaija | Soerabaija |
| „ | — | „ | schoen. | Fathal Haer | Mountaha ila | Balie |

# ZEETIJDINGEN.

### Aangekomen.

*Brouwershaven.* 11 Oct. Erasmus, v. Heijningen, Bassein.
17 Alblasserwaard, von Lindern, Batavia.
Stad Middelburg, Ouwehand, Padang.
18 Jedo, v d Hoeven, Batavia.
22 Otto, Rotgans, dito
23 Columbine, Malbranc, dito.
Concurrent, de Wit, dito.
*Hellevoetsluis.* 10 Oct Veturia, Sloane, dito.
16 Albion, Norman, Akyab.
25 Arn Böninger, Hashagen, Baltimore.
*Texel* 10 Oct Het Goede Vertrouwen, Kraan, Batavia.
11 Maria Elise, v. d. Putte, dito.
15 Johanna Cornelia Iasina, Delclisur, dito.
18 Admiraal Piet Hein, Hazewinkel, Tjilatjap.
Nicot, Amesz, Batavia.
Julia, Simpson, Port Elisabeth.
19 Carolina, Struyk, Batavia.
Zeelandia, Blaakkert, dito.
*Vlissingen.* 17 Oct. Sirene, van Gelderen, Buenos-Ayres.

### Vertrokken.

*Hellevoetsluis.* 18 Oct. Duisburg, Meijer, New-York.
15 Christ Huijgens, v. Katwijk, Batavia.
*Texel* 18 Oct. Wildeman, van Driest, K. de G. Hoop.
14 Z. M. fregat Admiraal Evertsen, komm. van Vreeland, Cherburg.

### Zeilklaar.

*Brouwershaven.* 25 Oct. Catharina Maria, v. d. Tak, Batavia.
*Hellevoetsluis* 25 Oct. Triton, Adriaans, dito.
Christine, Lund, Valparaiso.
*Texel* 25 Oct Nederland, Hoekstra, Batavia.
Willem en Clara, Abrahams, dito.
Willem en Carel, Steenveld, dito.
Capella, Landeweer, dito
Elise, Henriette, Deterding, dito.
Barend Willem, Retgers, St. George d'Elm. en Batavia.
Alcyone, Haacke, Soerabaija.
Johanna, Ouwehand, Samarang.
Dina, Rademaker, K. de G Hoop.
Emilie, Bruijnzeels, Melbourne
Maria en Johanna, Zwanenburg, New-York.
Maria Cornelia, Brinkerink, Triëst.

(*Wordt vervolgd.*)

# Schepen in Lading.

| naar | |
|---|---|
| | TE AMSTERDAM. |
| Batavia | Henriette — Portengen |
| „ | Azia. — Molenaar. |
| „ en Cheribon | Petronella Catharina. — v. d. Veen |
| „ Samarang en Soerabaija | Vrede — v. d. Pas. |
| „ Soerabaija | Hercules. — Deterding |
| Macasser via Batavia | Tasmania. — Jonker. |
| Soerabaija | Wassenaar. — Hofstee a |
| Samarang | Johanna. — Ouwehand |
| Kaapstad en Port Natal | Catharina Hermanna. — Visser |
| Singapore | Professor Suringar. — Sneltjes |
| Melbourne | Emilia. — Marker |
| Sydney | Amazone. — Abbink. |
| | TE ROTTERDAM. |
| Batavia | Bantam. — v. d. Bolck |
| „ | Triton.— Adriaans |
| „ | Gouverneur van Swieten. — v. d. Harst |
| „ | Medea. — Lourens |
| „ | Guinea. — |
| „ | Jason. — L. van Buren |
| „ en Soerabaija | Graafstroom. — Ruhaak |
| „ en „ | Jhr. Mr. v. d. Wal v. Puttershoek. — Lammers |
| „ Soerabaija en Samarang | Maasstroom. — Mellema |
| „ „ en „ | Catharina. — Wilhelmina. — Popken, |
| Soerabaija en Macasser | Adriana en Jacoba. — Blekkingh |
| Padang | Benin. — Grafthuis |
| „ (voor passagiers) | Fortuna. — de Ligny |
| Samarang | Stella Maris. — Leeflang |
| Soerabaija | Kinderdijk. — Zwanenburg |
| „ | Koning en Vaderland. — v. Bruggen |
| Melbourne | Vrede. — ter Bruggen. |
| Hongkong | Wilhelmina. — Thomsen |
| „ | Jeannette en Cornelia. — Verhoeven |
| Kanagawa (Japan) | Krimpen a/d. Lek. — Ouwehand, vertrekt Dec' |

# Aangekomen Passagiers.

Van Batavia: Per Jedo, kapt van der Hoeven, de heeren MacGillavry, Schiff. O.-I. ambtenaar, Bruijns, ritmeester O.-I. kavalerie, Scheepens, kapitein der infanterie.

Per Nicot, kapt. Amesz, de heer J. Mooij en de kapitein der O.-I. infanterie E. Uijtenhoven.

Per Columbine, kapt. Malbranc, de heer v. Heijma, kapitein der genie.

# Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia: Per Triton, kapt. Adriaans, de heeren Mr. F. M. C. Pels Rijken met echtg. en 4 kinderen, de heer J. Sonnenberg en echtg., mevr. W. van Lindt en 5 kinderen, mejufvr. Baugert en A. Saijers,, de heeren Dr. A. J. Bergsma, Mr. H. F. C. Engelbrecht, Jhr. Mr. H. L. Wichers, Mr. C. Canter Visscher, Th. F. Boerlage, J. van Boxel, J. Jonquère, Carl. Bremer, P. van Waasdijk Jr., H. C. Knappert. L. Bosch en F. van de Putt, benevens 4 Jav. bedienden.

Naar de K. de G. Hoop: Per Wildeman, kapt. van Driest, de heeren J. P. Spreager van Eyk, H. J. C. Bogenholz, J. A. de Vrije, A. C. Spruyt, J. H. Lefevre, T. H. Wieten, H. W. van Zijl, J. P. Borrius, J. C. van Binsbergen met vrouw en kind, L. F. G. Poelen en J. B. van Riet.

## Vrachten.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Van Nederland naar | Batavia | *f* 40 à — | met 15% |
| „ „ „ | Samarang | „ 45 „ — | |
| „ „ „ | Soerabaija | „ 50 „ — | |
| „ „ „ | Singapore | „ 50 „ — | |
| „ „ „ | Macasser | „ 60 „ — | |
| „ „ „ | Hongkong | „ 60 — 65 | |
| „ „ „ | Kaap de Goede Hoop | „ 50 „ — | |
| „ „ „ | Japan | „ 60 „ 80 | |
| „ „ „ | Batavia m. steenkolen | „ 40 „ — | |
| „ „ „ | Australia | £ 2½ à £ 2¾ | pr. reg. ton |
| „ Engeland „ | Australie | „ 3¼ à „ 4 | |
| „ „ „ | Singapore | „ 2¼ à „ 2½ | |
| „ „ „ | Java | „ 2¼ à „ 2½ | |
| „ „ „ | China | „ 2¾ à „ 3¼ | |

## Bevrachting Ned. Handel-Maatschappij.

De N. H. M. heeft 150 à 200 last scheepsruimte aangevraagd naar Macasser en terug, via Batavia, tegen 8 November zeilklaar te zijn, en daarvoor aangenomen het schip Tasmania, kapt. Jonker, à *f* 125 per gemeten last.

Met het schip Graafstroom, kapt. Ruhaak, zullen 150 man en met het schip Jason, kapt. L. van Buren, 160 man troepen naar Java getransporteerd worden.

De N. H. M. heeft tegen medio November scheepsruimte aangevraagd tot transport van 100 man troepen naar Batavia; aanbiedingen 26 October.

Door de N. H. M. is bekend gemaakt dat de bepaling, betrekkelijk het ter harer dispositie houden van de uitgaande scheepsruimte, voor het tegenwoordige is buiten werking gesteld. (*Wordt vervolgd*).

# MARKTBERIGT.

VAN DEN 9 TOT EN MET 24 OCTOBER 1859.

### Te AMSTERDAM en ROTTERDAM.

De handels-toestand in het algemeen heeft sedert onze vorige weinig verandering ondergaan. Wel is waar kwam in de vorige week eindelijk het berigt, dat het vredes-tractaat te Zurich werkelijk geteekend was; doch — verre van die gunstige uitwerking te hebben, welke men zich vroeger daarvan voorspeld had, — gaven integendeel de daaromtrent bekend gewordene bijzonderheden aanleiding tot vernieuwde vrees voor verwikkelingen. Hierbij komt nog het meer en meer waarschijnlijk worden van een oorlog tusschen Spanje en Marokko, hetwelk een en ander alles behalve geschikt is, om het vertrouwen te herstellen en ten gevolge waarvan de markt zeer weinig levendigheid vertoonde. — Alléén Huiden maakten hierop eene gunstige uitzondering, zijnde in dit artikel sedert onze laatste weder tot zeer vaste en langzaam stijgende prijzen vrij wat omgezet; terwijl overigens de omzettingen zich bepaalden tot eenige partijtjes Arak, een paar partijen Padang Koffij, eene kleine hoeveelheid Thee in veiling en een paar partijen Java Tabak, benevens een partij Java Rijst.

**Koffij.** Het buitenland bleef nog steeds aarzelen om partijen Java van eenige belangrijkheid te ontbieden. — De stemming is te Amst. intusschen over het geheel gunstig voor dit artikel en blijven er niettegenstaande de tegenwoordige geringe aftrek voortdurend koopers tot de laatste veilingsprijzen. Heden is het zelfs zeer moeijelijk zonder eenig avans iets te bekomen, vooral in de ordin. à goed ordin. kwaliteiten. In Rotterdam werden verkocht 600 balen Padang blank en goed blank tot 37½ à 38½ ex Gouv. Gen Duymaer van Twist, en te Amst 4000 Balen ordin groen achtig tot blank van 36½ à 38½ ex hetzelfde schip en ex de Prins Fred. der Ned. De resterende 4500 Bn. Padang ex Duymaer van Twist en Prins Frederik zijn nog niet aan de markt

1000 Balen Java ex Baltimore (inferieure qualiteit) werden verkocht, prijs geheim

**Suiker** heeft zich op de verlaagde prijzen vrij goed gesouteneerd en voor de bruine en middel Nos. Java van No 8 à 13 vertoonde zich voortdurend eene geregelde vraag voor onze raffinaderijen In de hoogere Nos. ging weinig om.

Zeilende werden verkocht 487 Kranjs Sourabaya No. 13 per Rosina à *f* 1¼ onder de waardeverhouding van September, op uitleverend No van boord te ontvangen; en op zolder liggende: 246 Kranjs. No 11½ à *f* 32¾; 130 Kranjs No. 9¾ à *f* 31½ ex Valparaiso; 222 Kranjs. No. 10½ meest slap à *f* 31½; 220 Kranjs. No. 11½ zeer mooije kwalit à *f* 32½; 184 Kan. No. 10 zacht à *f* 31½; 235 Kranj. No. 11 goed à *f* 32¼ ex Eva Johanna; 279 Kranjs No. 12 slappe kwalit. à *f* 32 en 700 Kranjs No. 11¾ zeer mooi à *f* 33 ex Constantia.

De markt vertoonde in de laatste dagen eenige meerdere vastheid tengevolge der gunstigere engelsche berigten.

Door de N H M. zijn tegen den 16 November te Amst. in veiling aangeslagen: 28386 Kranjs en kann. Java Suiker.

De **Thee** welke te Amst. geveild werd op 11 dezer, in Entrepôt liggende, leverbaar op ontvangceduilen, werd gedeeltelijk slecht verkocht, zie hier het resultaat:

Pecco.

| Anno | Merk. | Kisten. | Prijzen | | Koopen | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1843 | Zenobia | 8/4 | 220 à — cs. | verk. — | opgeh. | 1 |
| 1846 | Cla Aa Ma. | 8/4 | 200 „ — „ | „ 1 | „ | — |
| 1847 | Drie Maria's | 8/4 | 240 „ — „ | „ — | „ | 1 |
| „ | Hongkong | 40/4 | 250 „ — „ | „ — | „ | 5 |
| „ | Macht. Corn. | 16/4 | 235 „ 240 „ | „ 1 | „ | 1 |
| „ | T | 125/4 | 220 „ — „ | „ — | „ | 16 |
| „ | H W & C. | 55/4 | 250 „ — „ | „ — | „ | 6 |
| „ | Zorgvlied Rott. | 16/4 | 323 „ — „ | „ 2 | „ | — |
| „ | D C. Rott | 5/4 | 220 „ — „ | „ — | „ | 1 |
| „ | Clá Aa Ma. Rott. | 24/4 | 201 „ — „ | „ 3 | „ | — |

Congo.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1856 | Julinder | 152/4 | 135 à — „ | „ — | „ | 19 |

Pouchon in Pakjes.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1857 | B. | 100/12 | 114 à — „ | „ 6 | „ | — |

De veiling, te Rotterdam op 13 dezer gehouden, liep als volgt af;

| Merk | Kisten | Prijzen | Koopen. |
|---|---|---|---|
| Finest Congo V. | 209/4 | 135 cs. | verk. 7 opgeh. 19 |
| Kyshow Di. | 200/4 | 129 „ | „ 1 „ 24 |
| Fine Kyshow C. | 6/4 | 122 „ | verkocht. |
| Congo CH. | 6/4 | 117 „ | verkocht. |
| „ ET. | 6/4 | 110 „ | verkocht. |
| Fine Sinchorne Congo | 5/4 | 182 „ | verkocht. |

De stemming voor dit artikel is zeer voldoende en wordt er eenig avans op de laatste N.H.M. veilingprijzen besteed.

Door de N H.M. werden in de laatste jaren de volgende hoeveelheden Java Thee geveild als: in

| 1855 | 1856 | 1857 | 1858 | 1859 |
|---|---|---|---|---|
| 17274/4 | 18,025/4 | 30,284/4 | 20.976/4 | 24098/4 Kisten |

Uit de hand werden nog te Rotterdam afgedaan de 19 koopen Congo, Julinder, in bovenstaande veiling opgehouden, tot 135 cs. (*Wordt vervolgd*)

# MARKTPRIJZEN.

### Te BATAVIA, den 6 December.

| BENAMING DER GOEDEREN. | PRIJZEN VAN | PRIJZEN TOT | AANMERKINGEN. |
|---|---|---|---|
| Arak ₽ legg. | 50.— | ........ | afgedaan. |
| Casia, Vera | 9.— | 12.— | niet aan de markt. |
| Cubeben | 70.— | ...... | kl. afdoening |
| Cochenille | ........ | ...... | niet aangeboden. |
| Klapper Olie | 22.— | 23.— | weinig voorhanden. |
| Gom Elastiek ₽ pic. | 90.— | ........ | niet aan de markt. |
| „ Benzoin | 80.— | 120.— | zonder afdoeningen. |
| „ Dammar ₽ pic. | 25.— | 26.— | weinig voorraad. |
| Gutta Percha | 70.— | ........ | moeijel. te verkrijg. |
| Rotting, Banjermassing | 9.— | 10..... | verkocht. |
| „ Padang | 7.— | 7.50 | flaauw. |
| Sandelhout | ........ | ........ | geen voorraad. |
| Tin | 95.— | ...... | afgedaan. |
| Foelie N°. 1 | 55.— | 60.— | stil. |
| Huiden, Koe | 3.— | 3.50 | met weinig vraag. |
| „ Buffel ₽ st | 3.— | 4.75 | gewild. |
| Kruidnagelen ₽ pd. | ........ | ........ | zonder voorraad. |
| Koffij, Java | 35.25 | ........ | verkoop. op de kust¹) |
| „ Padang | ........ | ........ | zonder voorraad. |
| Notenmuscaat No. 1 | 85.— | ........ | afgedaan. |
| Indigo *f* 4.— met veel kooplust | ........ | | |
| Peper, zwarte | 21.— | 22.50 | afgedaan. |
| „ witte | 40.— | ........ | idem |
| Sapanhout, Manila in Entrep. | 7.— | ........ | voorraad klein. |
| „ Java ₽ pic. | 4.— | ........ | stil. |
| Suiker No. 16 | 15.50 | 15.25 | te Soerabaija afged. |
| Rijst, Indramaijoe met zakken. | 200.— | ........ | afgedaan. |
| « Witte Batavia 1e kwalit. | 140.— | 150.— | belangr. afd. hebben tot not. plaats gehad. |
| « „ „ 2e „ | 125.... | 135.— | |
| « Carga | 105.— | 115.— | |

¹) 1500 pic. inferieure soorten werden te Samarang afgedaan @ *f* 29,25 dooreen.

*Vrachten.* Zuid Beveland *f* 57,50 voor suiker, *f* 52,50 voor koffij hier te laden en *f* 52,50 voor rijst op de kust te laden naar Rotterdam; Economist *f* 50,— voor rijst en *f* 55 voor suiker en *f* 70,— voor arak hier te laden voor Rotterdam; Jacoba *f* 55,— voor suiker en *f* 50,— voor rijst naar Rotterdam; Nederland en Oranje en Thetis zijn door de N. H. M. op genomen de eerste *f* 60,— voor suiker en *f* 55,— voor koffij en de laatste *f* 60,— voor suiker en *f* 50,— voor thee beiden naar Amsterdam en de Postiljon *f* 60,— voor suiker naar Amsterdam. Wisselkoers op Holland 103½%,— Engeland *f* 11,25 @ *f* 11,32½,— Singapore *f* 2,70,,— China *f* 2,77,— Calcutta *f* 120,— nimimaal.

### Te SAMARANG, den 2 December.

Koffij, *f* 35,25,—
Suiker N° 16, nominaal.
Indigo, *f* 4,— voor eerste qualiteit geboden.
Koehuiden, *f* 60,— ₽ kodie.
Buffelhuiden, *f* 40 @ *f* 45,— ₽ kodie.
Staart Peper, oogst opgeruimd.
Rijst ordinair wit, *f* 140 @ 150,— ₽ koijang @ 28 picol. zonder zakken.
„ carga „ *f* 115 @ 130,— idem. idem.
Klapper Olie *f* 27,—
Katjang „ *f* 25,—
Rotting *f* 8 @ *f* 9,—
Kadjang Matten, *f* 8,—
Wisselkoers op Holland 6/m. 103%.

### Te SOERABAIJA, den 1 December.

Suiker *f* 15½,—
Koffij, nominaal.
Rijst, (carga) ₽ koijang *f* 135 @ *f* 145,—
Idem (witte) „ „ *f* 155 @ *f* 170,—
Koehuiden ₽ pic.
Arak ₽ legger *f* 45,—
Olie (Klapper.) *f* 20,—
Olie (Katjang) *f* 20,—
Kadjang Matten *f* 9,—
Wotting *f* 8,50 @ *f* 9,—
Wisselkoers 102½ @ 103%.

# HANDELSBERIGTEN.

## AAN- EN UITVOER TE BATAVIA

VAN DEN 29 NOVEMBER TOT EN MET DEN 1 DECEMBER 1859

### Aanvoer.

Van Singapore per Ned. schip *Economist*, gez. Olivier, agt. E. Moormann en co.

30 kn. opium, 10 bund. Mal. stokken, *N. H. M.*
144 vn. in duigen *G. Wilson en co.*
50 kn vuurwerk, 3 bn. zakken, *Joakim.*
59 pakk. matten zakken, 22 drills en wasdoek, *van Slooten, Morgan en co.*
4 kn. ... ... ... *Metzendorff, Wilmans Ruys en co.*
6 kn. schellak, *Gasper en co.*

Van Boston per Amerik. bark *R. B. Torbes*, gez. Ballard, agt. Paine, Stricker en co.

1050 bn. drills, 400 vn. meel, 120 kn. tabak, 150 vn. pik, 150 do. harst, 7 do brood, 1092 st. stoelen, 35 coll. klokken, 1 kt. speelgoed en glaswerk *Agenten.*
17 kn. wasdoek, *Elliot.*

Van Nederland per Ned. schip *Cortgene*, gez. Dunlop, agt. Keyn st en Vinju.

2000 keld. genever, 50 keld lijnolie, 100 vs. boter, *Agenten.*
6 kn. meubelen, *van Hemert*
6 kn. wijn, 40 exh. do. 1 kt. papier, *J. Cezard en co.*
24 ks wijn, *Bornand en co.*
34 vs boter, *v. d Veer.*
50 vs boter, 1 kt. schoenen, 2 do. ginghams, *Gumprick en Strauss.*
1 kt. passementwerk *van Riet en ter Gouw.*
1 kt manufact, *Busing, Schröder en co*
32 coll. diversen, 82 kn. en 20 md. wijn, 100 vs. boter, *Order.*

Voor Soerabaija.

144 last. steenkolen, 179 coll. koopmanschappen.

Van Japan per Ned bark *Postiljon*, gez. v. d. Poll, agt. Dümmler en co.

54 kn. paijongs, 200 do. arrowroot, 27 do. brouwwerk, 855 pakk. en 8 kn. porcelein, 12 kn tandpoeder, 1 do kup, 1 do. opium, 70 martevanen, 2137 pic steenkolen, 259 ks. koper, *Gouvernement.*
25 kn diversen, 6 do. soija, 5 do. sakky, 10 pakk. bezems, 51 coll. Jap. goederen, *Order*
10 kn manufact, 1 kt. en 101 coll. Jap. goederen, *C. Bahre en G. Kinder.*
11 kn geweren, bascules en toebeh., 15 st. gewigten, 100 coll. soija, 159 martevanen, *Agenten.*
510 coll Jap goederen, *Pandel en Stiehaus.*
20 coll. tjiotjauw, 200 kn. soija, *Busing, Schröder en co.*

Van Nederland per Ned. bark *Diligentia*, gez. Bentveld, agt. J. Cezard en co.

145799 ₤ steenkolen, 596 coll. manufact, 12 kn. kantoorbehoeften, 154 vs boter, *N. H M.*
1000 keld genever, *Busing, Schröder en co.*
9 kn zeilen, 109 coll touwwerk, *Agenten*
250 keld genever, 18 kn eau de cologne, *Haeger en Schuurman.*
23 col diversen, *B Andreas en co.*
100 tonn. pik, 50 vn. en 5 kn scheepsgoederen, 144 handspaken, 2 bn. koopmanschappen, 1500 tonn. steenkolen, *Jacometti en co.*
50 kn. wijn, *Pandel en Stiehaus.*
1 kt. manufact, *E Moormann en co.*
6 kn. manufact,, *Niederer.*
2 kn. manufact., 822 coll. koopmanschappen, 30 vs. boter, 2 kn. ledikanten *Order.*
1 kt. revolvers, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
200 vs. boter, *Schimmelpenninck en co.*

Van Nederland per Ned. bark *Paul Johan*, gez. Kooij, agt Landberg, Bezoet de Bie en co.

435 ps. hardsteen, 1 kt diversen, *N. H. M.*
38 kn messen, *Gouvernement*
75 kn. wijn, 20 do manufact, 16 do. eau de cologne, *Haeger en Schuurman.*
100 vs. verfwaren, 72 kn provisien, modewaren, kramerijen enz., 349 ks. champagne, 100 ks en 12 vs. cognac, 25 coll. provisien, 16 do. manufact., 1 do kramerijen, *Gumprich en Strauss*
15 bn garen, 1 kt speelgoed, 100 vs. boter, *B Kopersmit en co.*
200 vs. spijkers, 2 bn manufact, 10 coll ijzerwerk, 50 kn. champagne, *C. Bahre en G. Kinder.*
40 bn. schoppen, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
50 kn. manufact., *Maclaine, Watson en co.*
20 kn manufact., *G Wilson en co*
9 coll. manufact, 42 vn. wijn, 500 keld. genever, 50 led. leggers, *E. Moormann en co*
3 kn gereedschappen, *Buijs, Jacobsen en co.*
2 kn. lak, *Jonker en Zuur.*
14 coll manufact, 362 kn wijn, *Pandel en Stiehaus.*
4 kn. manufact, 25 led leggers, *Dümmler en co.*
10 kn. inkt, *H. M. van Dorp.*
8 vs. boter, *John Pryce en co.*
3 kn. diversen, 9 do koopmanschappen, *Picart.*
30 vn wijn, 25 kn. geweren, *Busing, Schröder en co.*
4 kn. rijtuigbehoeften, *Oudart frères.*
16 kn. diversen, *Hoevenaar.*
50 kn. champagne. *Bornand en co.*
25 kn. wijn, *Martin, Dyce en co.*
4 kn. en 64 coll. medicijnen, *Wm. Specht Grijp.*
2 kn. instrumenten, *Dubray.*
5 kn diversen, *G. Kolff en co.*
785 ps. ...... *Jacometti en co.*
100 kn. lood. *Tiedeman en van Kerchem.*
200 keld. genever, 9 kn. manufact, 40 led. leggers, *Engelhard en co.*
9 kn. rood garen, 13 do. manufact., 60 led. leggers, 50 vn. bier, *van Ommeren Rueb en co*
24 kn brandy, 20 vs. zinkwit, 1 do. blaauwsel. 100 vs. boter, *van Riet en ter Gouw.*
200 vs. boter, 100 vn., 269 kn. en 30 pijp. bier. 100 kn. wijn, 50 led. leggers, 50 hammen, 30 kn. geelmetaal, 6 vs. spijkers, 5 vn. en 640 blokk. zink, 2 roll. lood, *Agenten.*
100 vs. boter, 100 do. bier, *J Cezard en co.*
30 kn. calicots, 18 do. koopmanschappen, 2 do. diversen, 31 do. manufact *Order.*

## Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 3 tot en met den 6 December 1859.

Met de Ned. bark Alcor, Kapt. T. J. van Oppen, de hh. J. J. Koppes echtgenoot en kind, H. Douillot, D. Racine, Kapt. Harrevelt, 2 Luits. Visser Courtois en van Heumen en 124 man Suppletie troepen van Lissabon.

Met het Zweedsche schip Antelope, Kapt. J. H. Hallberg, Mevrouw Hallberg en 3 kinderen van New Zeeland.

Met het Ned. schip Deligence, Kapt. L. Smit, de hh. Rolufs, echtgenoot en 3 kinderen, Mevrouw de Haan en zoon, Mejufvrouw Sanders en 2 dames Ahlers van Amsterdam.

Met de Ned. bark Doggersbank, Kapt. P. J. Kerkhoven, de hh. G. C Broekhuijzen en T. H. de Bruime van Amsterdam.

Met het Ned. Ind. stooms. Macasser, Kapt. A. G. Bosch, de hh. Abegg, Majoor Anemaet en familie, Luitenant de Ravallet, Dr. Alken en Z. M. troepen van Padang via Bencoelen.

Met het Ned. Ind. stooms. Batavia, Kapt. C. C. L. Neijts, de Kapt. Luit t/z. van der Meersch, Offic. van Adm. Huisman van Deuren, de hh. Stok en familie, Clifford, Anton, Major, Joackim en de Lassasie Mevrouw Tobias en familie benevens Z. M. troepen van Singapore via Riouw en Muntok.

Met het Ned. Ind. stooms. Samarang Packet, Kapt. J. F. Scheel, de hh. Gonzalves, Dijkstra, de Vos, Klerks en Theo, Mevrouw Polderman en Mejufvr. Gonzalves van Samarang via Cheribon.

## Vertrokken Passagiers van Batavia

van den 3 tot en met den 6 December 1859.

Met het Ned. schip Kosmopoliet, Kapt. J. Bouten, de hh. M. W. E. van der Hout en J. Kohler, de matroos J. Kleinman, 2 gegageerde en 3 gepasporteerde militairen naar Nederland.

Met het Ned. Ind. stooms. Oenarang, Kapt. S. van Hulsteijn, de hh. Stevers en familie, Engelenburg en familie, Nolthenius en familie en Frasser Mevrouw Somer en 2 dochters naar Samarang en Soerabaija.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.